VOLKSE LIEDEKENS

uitgave Heemkring «Ter Cuere» Bredene

1979

R.Verbanck

Volkse liedekens

Heemkring
TER
CUERE
Bredene 1979

V O L K S E   L I E D E K E N S

O p g e d r a g e n   a a n

Hoofdmansvrouwe   *ERNA BELPAEME - PLOVIE*

BINDTEKSTEN : *Richard V E R B A N C K*

L I E D J E S

++++++++++++++++++++++++++

Het schoolmeisje dat voorbij loopt houdt een transistortje tegen het oor gedrukt . Het uiterst kleine luidsprekertje laat niet alle wanklanken door maar er blijven er nog voldoende om het lege hoofdje van het kind op te blazen .

Ik ken het meisje . Ze is zeer verwend door haar ouders - die het nochtans niet zo breed hebben - want thuis heeft ze ook nog een bandrecordertje en een platendraaier met de bijhorende snertopnamen . Dat hoort nu eenmaal zo, want de meisjes op school hebben dat ook allemaal . Waar ze ook gaan of waar ze ook zijn , de lievelingsliedjes zijn zo bij de hand .

Slechts oudere mensen kunnen zich de tijd herinneren wanneer radio nog onbekend was en slechts in gegoede burgershuizen een grammofoon te prijken stond . De gewone man kon ook van tijd tot tijd gratis een stukje muziek beluisteren wanneer op de kiosk een of andere fanfare van katoen gaf . Voor een liedje kon hij terecht in een café-chantant , en wanneer zijn geldbeugel dat niet toeliet kon hij wel eventjes luisteren naar de liedjeszangers op de markt . Dit kostte hem ook geen cent .

De jonge meisjes hadden evenveel belangstelling voor de laatste nieuwe liedjes als hun achterkleinkinderen heden ten dage. Maar in de eerste plaats zongen ze die liedjes zelf terwijl ze aan het werk waren , soms tot ergernis van de buren want zingen en zingen zijn twee .

En hoe geraakten ze aan de tekst ? Meisjes met een goed geheugen leerden het liedje van buiten terwijl de zanger op de markt of in het café-chantant het voorzong . Anderen kochten wel een tekstblaadje . Ook bij muziekhandelaars kon men meer verzorgde blaadjes kopen met de muzieknoten erbij . Onder vriendinnen werden de liedjes dan doorgegeven zodat ieder meisje weldra beschikte over een dik schrijfboek met liederteksten allerhande of een map met vliegende bladen . Hun grootouders zongen soms een wijsje uit hun eigen jeugd en zo werd ook dat even genoteerd en bewaard . Later werden ook teksten opgeschreven , zo op het gehoor, wanneer een of andere vriendin in bezit kwam van een grammofoon , maar in vele gevallen is de schrijfwijze dan maar zus en zo .

Er zijn nog veel dergelijke schrijfboeken te vinden maar de meeste liggen vergeten tussen de brol op zolder of ergens diep in een schuiflade . Er bestaan hele dikke met soms vierhonderd bladzijden , maar ook de hele kleine kalepingskens dient men niet over het hoofd te zien .

Richard en Melanie

I

Wat laat de liefde veel smart op werels plein
Wat lydt er toch zoo menig hart door de minnaar spyt
O Melanie gy arme maagd gy word bemind
Van Richard eenen jongen graaf van edel kind

Refrein

O Richard lief waar zyn toch uwe gedachten
Sprak Melanie met d'oogen vol getraan
Ik ben zoo arm zoo nederig van geslacht
Aanzie eens uw rykdom en uw naam

II

Richard sprak met een droef gemoed o schoone maagd
Ik bemin u boven geld en goed en alle pracht
Ach Melanie geef my uw hand en blyf getrouw
Wij leven in den echten band als man en vrouw

Refrein

Ach Melanie myn liefste uitverkoren
Ik zweer u trouw tot dat ik t'graf in gaat
En blyf gedachtig deze schoone woorden
Ik tot der dood mal[illegible] by te staan

III

Zie hier Richard het geen gy vraagt myn lieven vriend

HANDSCHRIFT VAN ALICE SINAEVE
++++++++++++++++++++++++++++++

De liedjes werden geschreven door volkse mensen op muziek van andere internationaal bekende wijsjes . Volgens onze begrippen schijnt het almaal rommel te zijn maar toch zijn er hele leuke bij die nog gezongen worden op feestjes , meestal bij bruiloften . De meer triestige gezangen bleven onderwege steken .

Onlangs kreeg ik binnen een korte tijdspanne twee schrijfboeken ter mijner beschikking , ieder vergezeld van een bundel vliegende bladen . De eerste levering werd mij toegespeeld door ons medelid Guido Geselle (met een isse en niet met een zidde), onder de vorm van verschillende dunne schrijfboekjes en een map met liedjes die neergeschreven werden op losse blaadjes en kleine stukjes papier . Deze liederen werden verzameld door Georgette Van Wulpen, Nieuwe Vuurtorenwijk . Een schrijfboekje bevatte de optekeningen van Maria Vanhoutte uit Nieuwpoort die hieraan begon op 21-4-1933.

De tweede levering werd mij toevertrouwd door onze hoofdman Noël Belpaeme en is ouder . Ze bestaat uit een dik schrijfboek met 340 bladzijden en draagt als begindatum : Breedene den 20 Januari 1910 . Het werd gevuld door Alice Sinaeve . Deze werd geboren op de Oude Vuurtorenwijk op 22 maart 1892 en ze woonde gedurende haar jeugd in de Marinestraat . Haar vader : August Sinaeve (geboren te Bredene op 10 jan. 1864) . Haar moeder : Mathilde Borny (geb. te Klemskerke op 28 nov. 1868) .

Hierbij ook nog een pak vliegende bladen .

Er zijn natuurlijk liedjes bij van velerlei aard maar de meest belangrijke voor ons heb ik ondergebracht in een tiental rubrieken, met eventueel een uitschietertje . Zo krijgen we :

Over bedrogen meisjes
Moordliederen
Hulde aan kampioenen
Over het vliegmachien
Over de mode
Mannenklachten
Vissersliederen
Liedjes van Bertino

Sommige liedjes zijn te lang om in-extenso op te nemen en ik beperk mij bijgevolg tot enkele uittreksels om de geest ervan weer te geven . Andere teksten worden volledig afgedrukt .

Bijna altijd ontbreekt de datum en dat is wel spijtig . We kunnen dus weinig uitleg verschaffen over , bij voorbeeld , de moordzaken in kwestie . Maar het is ook zo lang geleden, niet waar, dat deze moorden de streek in beroering brachten . De meesten gebeurden vóór de eerste wereldoorlog en we kunnen dus alles maar blauw blauw laten .

Verschillende liederen die hier afgedrukt worden zijn wellicht reeds gepubliceerd in heemkundige tijdschriften of werken die het volkslied behandelen . Niet al onze leden hebben gelegenheid gehad ze onder ogen te krijgen , laat staan een eigen verzameling te bezitten . Daarom deze kleine bloemlezing .

Ik neem de liederen over zoals ze opgetekend werden in de schrijfboeken . Op deze manier wordt het pittoreske ervan behouden.

$
$$$
$

HULDE AAN ONZE KAMPIOENEN

Sportjournalisten beschikken over een eigen jargon . Moesten we een bloemlezing ter inzage krijgen van de uitdrukkingen die afgedrukt werden in " Sportwereld " , b.v. , we lachen ons een bult met de vergezochtte uitdrukkingen en de overdreven bombast die er over ligt uitgesmeerd . Een voorbeeldje die ik mij nog van vroeger herinner : " Renner X heeft een hart zo groot als een kachel Reno ." De kachels in kwestie maakten in die tijd nogal wat reklame in bewuste gazet . Fanatieke supporters zijn gewoon niet in te tomen en ook nu nog worden liedjes ineengeflanst ter ere van millionair-voetballers en dopingkampioenen op de fiets .

Wij hebben hier een paar teksten die de lof zingen van twee wielerhelden die gensters sloegen vóór de eerste wereldoorlog. Het betreft twee kloeke Flandriens , namelijk Odiel Defraeye en Cyriel van Hauwaert . Deze laatste was een machtige renner . Men noemde hem " De leeuw van Vlaanderen " . Hij leerde zijn volk koersen ! Voor die mannen heb ik nog respekt , zie ...

In die tijd reden ze nog op eigen kracht en op spek en eieren . Ze herstelden hun platte tuben zelf en de reservetuben die ze om hun lichaam geslingerd zelf meesleepten gaf hen een pittoresk uitzicht die de hedendaagse sandwichmannen , met al hun koleurkens , niet kunnen evenaren . De ritten in de Ronde van Frankrijk waren geen groepsreisjes voor wielertoeristen : vooraleer ze zich de bergen opsleurden moesten ze afstappen om hun achterwiel te draaien ten einde het juiste verzet te zoeken .

Een zekere mentaliteit onder het volk is echter onveranderd gebleven . Over Defraeye zongen ze : " uw naam zal in 't geschiedboek staan " , maar het is een feit dat Odiel , die cafébaas werd in Lombardsijde nadat hij het wielrennen had stopgezet , maar weinig pinten heeft verkocht aan zijn vroegere bewonderaars .

De twee liedjes zal ik maar in hun geheel afdrukken .

LEVE CYRIEL VAN HOUWAERT (1907-1914)
DE LEEUW VAN MOORSLEDE
Of de Vliegende Duivel
Kampioen des werelds
VOLKSLIED . Stemme : Wij zijn gezworen kameraden

Refrein /

Hoera ! Viva ! heer Van Houwaert,
De reus , de leeuw van Moorselée !
Hoera ! Viva ! heer Van Houwaert,
De sterksten van heel d'aard ! (bis)

Triomf! triomf Moorsledenaren
Rijst op met trom, viool en snaren :
Speelt muziek en zang,
't Is van allerhoogst belang,
Hoe men uw dorp is aan 't vermaren !
Hoera, viva , enz.

Van Houwaert, zoon der heldenzonen,
Heeft gansch de wereld overwonnen .
't Is een leeuw, een held
Lijk Jacob Van Arteveld :
Toe ! bulbert maar met de kanonnen !

Een wereldkoers werd uitgeschreven ,
Parijs-Bordeaux werd hij gegeven .
Voor een groote som
Kampten al de sterksten om ,
Daar ging men rijden dood of leven !

Daar staan wel vijftig duizend mannen
Te kijken naar de felste Jannen
Van de wereldbol.
Kijkt daar vliegen zij op hol,
Gelijk de duivels uitgespannen !

Spiessens, Duboc en Alavoine
Zijn ook drie duivels op de bane,
Zij zijn ook vermaard
Lijk Cyriel door heel ons aard.
Maar Van Houwaert spant toch de kroone !

Ziet ze daar rijden als de Zwitsers
Gelijk vervarelijke ritsers,
Dichte bij de hiel
En aan 't wiel van d'heer Cyriel
Zij vliegen , stuiven lijk owitsers .

O, Heer, bewaar hen toch van rampen ;
Ziet daar de reuzenstrijders kampen .
Op het effen spoor
Houdt Cyriel hem altijd voor ,
Valt langs om harder aan het stampen .

Daar komen zij voor hooge bergen
Die onze Leeuw niet kunnen tergen ,
Want op weinig tijd
Schiet hij hem zoo zeer vooruit
Laat d'andre achter lijk de dwergen .

Als hij den berg komt afgeloopen
Springt al opeens zijn voorband open.
Dat en raakt hem niet
Want als men hem vliegen ziet
Mag hij den eerste prijs verhopen .

Hoera, de vlaamsche leeuw blijft voren,
Al andre landen zijn verloren.
Op den velodrom
Roept het volk hem wellekom,
Hij is den eersten uitverkoren !

Waardichter , Stekene

HULDE AAN ODIEL DE FRAEYE

Kampioen van België . Overwinnaar der Ronde van België ,
en der laatste Ronde van Frankrijk .

Vlaanderen die mag zich weder roemen
het heeft ne sportman fel en koen
ja dezen held zal men hier noemen
het is De Fraeye kampioen
hij heeft nu het bewijs gegeven
dat hij meer als een ander kan
hij is den eersten voort gebleven
dit is eene eer voor den man .

Refrein
Ja De Fraeye is ne sterke rijder
hij wint de ronde van Frankrijk
zeker is het eenen harden strijder
berg op, berg af door zand en slijk
men ziet in Fraaike zit er poer
hij wint den toer
Fraaike dat is ne man die goed rijden kan
hij won dezen toer ja in Fraaiken zit poer .

Men ziet De Fraeye is nen taaien
ja vele eer valt hem te beurt
men mag voor hem victorie kraaien
hoog op de harten niet getreurd
in dezen strijd komt hij zegepralen
die vlaamsche jongen spant nu de kroon
ook vele prijzen komt hij te behalen
voor hem dit huldebetoon .

De Fraeye heeft moedig gestreden
hij was blijmoedig en vol vuur
in dezen toer heeft hij nu gereden
dertig kilometer in het uur
ja in de streken van de bergen
is dat voorwaar een sterken klop
men kwam hem nog met nagels tergen
maar Fraaike bleef al aan den kop .

Dus eer en hulde aan De Fraeye
hij die blijft steeds aller vriend
men mag voor hem victorie kraaien
hij heeft die lauweren verdiend
Fraaiken schept moed houd 't hoofd opgeheven
geld, eer en roem hebt gij opgedaan
gij wordt gevierd voor u moedig streven
uw naam zal in 't geschiedboek staan .

(1912)

$
$$$
$

BEDROGEN MEISJES

++++++++++++++++

Tja ! Als men daarover spreekt is men geneigd om te zeggen: Die histories zijn zo oud als de straat . Ik , voor mij , denk dat ze reeds oud vuil waren toen er nog geen straten bestonden .

Ik was nog heel jong wanneer ik er met de neus werd opgedrukt . Neen , het is niet wat ge denkt . Toen ik een jaar of twaalf was kon ik toevallig een bepaald gedicht goed voordragen . Het noemde : " Het nachtasiel " . Geen week ging voorbij of ik vloog naar het bord en moest het gewrocht deklameren . Onze meester , mijnheer De Deken , kreeg er maar niet genoeg van . Ik wel ! Het ging ook over een verlaten moeder die met haar kind 's nachts ronddoolde en in het nachtasiel belandt . Verder ben ik de tekst vergeten . Het gedicht was niet van Guido Gezelle - ik geloof het

toch niet - maar het was toch ook mooi . Mij was het gelijk : als ik maar goede punten verdiende .

Maar ze hebben er aan voortgedaan . Schier dagelijks verschenen liedjes over bedrogen jonge dochters . 't Moet zijn dat er een grote hoop waren want men scheen het niet te kunnen bijhouden. Ik spreek natuurlijk over de oude tijd , nu zo'n 75 jaar geleden.

De meeste snoodaards die meisjes in het ongeluk brachten behoorden tot de betere stand : dat was de zoon van de graaf of een mooie officier . Ook jagers waren niet te vertrouwen want ook dezen kon men toen niet indelen bij het kleine volk .

Mijn grootmoeder , die afkomstig was uit Koekelare , zei het altijd : " Het achterste van een paard en 't voorste van een vent zijn niet te betrouwen " ... Of was het het voorste van een hond ? Ik ben het vergeten en ik kan het haar niet meer vragen want onze mette ligt al jaren begraven in Bredene-Dorp . Waar een mens al niet terecht komt ...

De meisjes, die wisten nooit van niks . De onschuldige schapen hadden nog nooit gehoord over " de vogeltjes en de bijtjes" en waren dus gemakkelijk te vangen . Meestal reeds vanaf het vijftiende vers , en in mijn ogen is dat heel rap .

De gevolgen waren altijd dezelfde . Het element spanning ontbreekt dus . Van belang blijft alleen de wijze waarop het klaaglied werd opgesteld en dat variëert dan wel volgens de inspiratie van de liedjeszanger .

We beleven nu betere tijden , in die zin dat de ouders en geburen niet meer zo harteloos zijn en de bedrogen meisjes ook niet meer hun kind moeten ter wereld brengen op het stro in een stal . Bij onze voorouders , de Germanen , was het nog erger gesteld . Ongehuwde meisjes die in een ogenblik van zwakheid hun onschuld verloren - met of zonder gevolgen - kregen de verdrinkingsdood . Bij de Saksers werden ze verplicht zich te verhangen en , juist is juist , werd de snode verleider mede opgeknoopt . Geen liedjes...

Nu kunnen we een paar van de oude gevallen meebeleven .

IK BEN VOOR HET ONGELUK GEBOREN

Ik trok laatst maal van Brugge naar Oostende
Door een eenzaam sparrebosch .
'k Vond daar eene moeder in ellende
Met haar klein kind aan haar borst .
En ik sprak wel lieve moeder
Zeg mij d'oorzaak van uw smart
En zij zuchte albehoeder
Ik ben verlaten op dees aard ! O ja .

Refrein

Ik ben voor het ongeluk geboren
Een valschen vriend heeft mij verblind .
Zoo moest ik langs de straten dolen
Al met mijn arm bastaardkind .

Als ik nu was zeven jaren
Verloor ik moeder teer
En dan nog twee jaar later
Had ik ook geen vader meer .
En wat moest er met mij geschieden
Ja mijn lijden die kwam aan.
'k moest gaan dienen bij vreemde lieden
Waar ik zooveel moest onderstaan. O ja .

Als ik nu was twintig jaren
En zooveel had onderstaan
kreeg kennis met een verader
Die mij stort in het getraan
Hij beloofde met mij te trouwen
Hij noemde mij reeds zijn bruid
Maar als hij mijn eer had gesschonden
Trok hij zijn woord achteruit . O ja .

Zoo wierd het nu ras geweten
Dat ik was in de schand
Ik wierd op de straat gesmeten
En niemand trok mij aan .
In een stal moeder geworden
Op een arme bussel stroo
Zat ik met mijn kind verborgen
blauw van koude en hongersnood . O ja .

Maar als de dag was voorbij
En den duister kwam aan
Wierd ik op de straat gesmeten
En niemand die trok mij aan .
Vaarwel valsche verader
Adieu voor eeuwig en altijd
'k gevoel dat mijn einde nadert
Waar gij de schuld van zijt .

Refrein

En ik ben voor het ongeluk geboren
Ach God haalt mij de wereld af
En legt het kind bij zijne moeder
In een en in het zelfde graf .

Dit is zowat het klassiek geval , maar ontelbaar zijn de liedjes die geborduurd werden op hetzelfde stramien . Meestal sterven vrouw en kind van ontbering en in vele gevallen eindigt het gewrocht met de vervloeking van de ontrouwe verleider . Ook de weersomstandigheden spelen een rol . Zelden is het mooi weer . Het kan wel regenen en stormen wanneer de jonge moeder op straat komt te staan , of sneeuwen , en noem maar op . Hier volgen , ingekort , een paar varianten :

BERTHA DE VERLATENE

De sneeuw viel vlokkend neer
in straten en valeien
een meisje zoo jong en teer
zat daar eenzaam te schreien
aan 't kerkhof vol smart
met een gebroken hart
riep zij op droevigen toon
wil mijn lijden verzachten

Refrein

Zij die riep toch zoo teer
hij heeft mij wreed verlaten
geene liefde niet meer
wat kan 't leven mij baten
Gansch alleen hier op aard
zoo dwaal ik langs de straten
Wees gevloekt o valschaard
'k zal eeuwig u haten

.....

Men vondt het meisje op dag
het meisje was neer gezeten
Terwijl zij stervende zag
haar klein wichtje bewegen
met bleek en mat gelaat
stierf zij met 't kindje op straat
Terwijl haar verleider was
met een ander aan 't zwieren .

.....

Wijl ik sterf hier op straat
van koude schier bezweken
Wees gevloekt o valschaard
God zal u nog wel vinden .

DE VERLEIDER

Lena was wonderschoon
Maar moest naar werk gaan vragen.
En eenen rijken zoon
Trachte haar te behagen.
Haar lastig leven moe
Stemde zij er in toe
Maar eenen tijd nadien
Wierdt ze door hem verstooten

Refrein

En zij sprak tot haar kind
Wij zijn beiden verlaten
Van niemand nog bemind
Elkeen die komt ons haten
Uw vader dien heer
Is elders aan 't werven
Ja hij kent mij niet meer
Laat ons van honger sterven

.....

Het kind richtte zich op
Met laatste kracht vermogen
Den honger steeg ten top
't Had de doodverf in d'oogen
Op zijne moeders schoot
Stierf het daar de hongerdood
Nu was het arme kind
Daar verlost van zijn lijden .

.....

En alles was dan stil
Lena die lieve vrouw
In de kamer waar het was zoo kil
Was zij nu daar ook bezweken

Refrein

Valsche vriend g'hebt gedaan
Gij waart op hun verbolgen
Hunnen geest zal voortaan
U zonder rust vervolgen.
Door u schuld kwamen zij
Van honger daar te sterven
Gij had geen medelij
Dat zal God niet vergeten .

De voorgaande liedjes verhalen in feite weinig . Er zijn echter langere teksten waarin het klagende vrouwtje de gehele geschiedenis uit de doeken doet , zoals in het tien lange strofen tellende " Kasteel van Antwerpen " en " De valsche Luitenant " . De valserikken zijn in beide liederen mooie officieren , en toevallig betreft het in de twee gevallen meisjes van goede afkomst die thuis steeds verwend zijn geweest .

In het eerste lied zingt het meisje :

.....
Ik was een maagd van goede staat
Van twee en twintig jaren
Mijn schoon koleur tot mijn malheur (bis)
Heeft mij gebracht tot schoone praten
Dat ik mij ouders huis heb verlaten
.....
Ik groeide op in alle deugdzaamheid
Mijn ouders in fleur en welde *(weelde)*
.....

En dan begint het drama . Wij zijn in oorlogstijd en dan bezwijken zelfs de deugdzaamsten voor hetgeen onder een uniform zit, want die mannen - dat weten de vrouwtjes - zijn ten allen tijde bereid om zich op te offeren .

Ik woon met mijn ouders in het quartier
Als men Antwerps kasteel blokeerde
Een jongen gast een franschen officier
Die zich op mijn persoon charmeerde
Door zijn gevrei en goe mannier
Wist mij te bekooren
Ik wierd verblind op hem gezind (bis)
Dat ik mijn maagdeblom liet schenden
Den eersten grondsteen van ellende .

.....

Als de strijd is afgelopen keert de officier terug naar Frankrijk en die stomme loete vlucht met hem mee :

Op eenen nacht zijn wij van daar gevlucht
Met een leer op straat gekomen
Zij liet hare brave ouders in den druk
Zij hebben te samen de reis aangenomen.
In Frankrijk voor een tijd
Waar zij leefde in volle plezieren
De schaamte vlucht zij w.. d bevrucht (bis)
Men zag toen gauw de liefde verflauwen
Hij liep met ander jonge vrouwen .

Daarna vereerdt hij haar met vennuskwaal *(Venus)*
Toen deed hij haar naar Brussel keeren
Gelijk een slechte dochter of schandaal
Schier zonder geld of zonder kleeren.
Zij baart in eenen slechten staat
Een kind van haren soldaat
Heeft haar klein kind genomen (bis)
In haren schoot o droefheid groot
En ging al door de eenzame baren *(ging eenzaam baren)*

Ten einde raad trekt ze terug naar huis maar niettegenstaande de goede zorgen bezwijkt ze aan haar ziekte . Haar ouders zullen voor het onschuldig kind zorgen en het lied eindigt met deze waarschuwing aan alle jonge meisjes :

Zoo maagden wil hier hooren
In uwe fleur hebt gij de keur (bis)
Schuwt de minnaars uit andere landen
Zij brengen u in druk en schande .

Goede raad die echter zelden wordt gevolgd .

In " De valsche luitenant"is het meisje wat jonger. Ze trekt ook naar Parijs met de militair en " Daar leefden zij een tijd"in de plezieren " . Niet voor lang , want de luitenant neemt dienst in de Oost en laat haar zitten . Zij verdrinkt zich .

o
ooo
o

Niet alle liedjes over het zelfde onderwerp klinken even droevig . Men kon het wel eens vrolijk opvatten en zonder dat er doden bij te pas kwamen , zoals in " Het Jagertje " :

Er is een jager op 't jagen gegaan
en op 't jagen is hij gegaan
En wat ontmoete hij onderwege
Een schoon meisje kwam hij daar tegen
en zij was er zoo mooi aangedaan
aangedaan
en zij was er zoo mooi aangedaan .

En wel meisje sprak hij
en wel meisje sprak hij
zou ik eens bij u niet mogen zijn
en wat vreugde zouden wij maken
dat ik nachte bij mochte slapen
En ik zal u genegen van al uwe pijn *(genezen)*
van al uwe pijn
en gij zult er genezen van zijn.

En den dag die passeerde
en den avond kwam aan
en de jager is binnen gegaan
en zij kwam er voor 't venster staan
en hij speelde op zijn vioole
dat die schone brunette die hoorde
en zij heeft er haar deurtje ja open gedaan
ja open gedaan
en de jager die is ja binnen gegaan .

T'wierd nacht, t'wierd nacht
t'wierd middernacht
en dat beddetje gaf eenen krak .
En wat mag er met ons dochtertje happeren (haperen)
haar beddetje pleeg zoo niet te kraakken
En onder de sagie ja met fatsoen
ja met fatsoen
Lag er de jager zijn goeste te doen .

De moeder stond op
en de vader stak vuur
en zij gingen naar boven gaan zien
en zij lag in de jager zijn armen
ja zoo dicht zoo diep en zoo warme
gelijk twee zoete lammers te gader
te gader
ja in de jager zijn armen.

Pardon lieve vader
Pardon lieve moeder
en vergeef het voor dezen keer
Hij heeft er wel bij mij geslapen
Maar hij heeft mij ja geruste gelaten
Hij heeft mij gelaten gelijk 'k was
gelijk 'k was
ja hij heeft er mij toch zoo gerust gelaten.

Wanneer nu mooi meisje
Op het wandelen gaan
mag zij nu aan de wiegge staan
en zij mag er zitten wieggen
haar klein jagertje in slape te wieggen
en ze mag nu zingen van douw douw
douw douw
Klein jagertje slaap ter maar gauw .

o
ooo
o

De Oostendenaar Jan Van Wulpen nam zulke gevallen ook niet tragisch op . De strofen 5 en 6 van zijn lied " Collectie Mansnamen " luiden alzo :

Een meisje vreid een korporaaltje ,
En zij noemt hem mijn herte dief,
Mijn trompetje , mijn soldaatje ,
Had ik u maar tot mijn gerief .
Mijnen Gerard, mijn hart minnaar
Mijn hert, mijn ziel mijn leven,
Mijn grootste schat uit gansch de stad
Dat ik u hadt , mijn dit , mijn dat,
Mijn goed gedacht, mijn dag mijn nacht) bis
Mijn zonnestraal, als u mondje lacht)

Door belofte van te trouwen
Noemt zij hem nog mijn levensdraad
Maar ziet hoe zij het kwam berouwen
Al het plezier veranderd in kwaad,
Wat droevig lot een klein piot,
Had zij van hem verkregen
Gij vuil plakkaat, gij stuk soldaat
Gij zijt niet zuiver op de graat)
Gij leugenaar, 'k zit in 't bezwaar) bis
'T is al u schuld , gij korporaal)

uit vliegend blad van J.Van Wulpen-Werfstraat 51-Oostende

Het weze alle meisjes een troost dat ook nonnetjes konden bedrogen worden , zij het dan in heel bijzondere omstandigheden . Hier is een zeer gekend liedeken , nog uit de tijd dat er nonnekens waren die visioenen hadden en ook daarin geloofden . Nu zijn ze niet meer te vinden , evenmin als pastoors die iedere nacht een gevecht leverden met de duivel. Sedert enkele duivels , verblind door de koplampen van de auto's , door roekeloze chauffeurs werden overhoop gereden , heeft hun syndikaat besloten dat ze 's nachts moesten binnenblijven .

Over dat nonnetje wordt nu nog gezongen op bruiloften . Maar dit gebeurt slechts nadat zowel zanger als toehoorders enkele pinten achterover hebben gegooid want eertijds werd het beschouwd als een kies geval en de meesten oordeelden dan ook dat op het trouwfeest daarmee het toppunt van de stoutheid werd bereikt . Dat nonnetje kon ook wel een begijntje zijn geweest gezien ze alleen woonde in een huizeke .

Vooruit dan maar ! Voor de zoveelste maal :" Het nonnetje" eerste couplet !

Daar woonde laatst maar een nonnetje fijn
En ze wilde bij geen menschen zijn
En ze wilde bij geen menschen woonen
Ze woonde in een huizetje gansch alleen (bis)

't Was nacht , 'twas nacht , 't was middernacht.
Daar krijgt er een engel een vijs gedacht
En hij ging op haar lief deurtje kloppen
En sprak wel zoet lief nonnetje doet er maar open .

En wel lieven engel en van waar komt gij
En wat gebiedt er den Heer van mij
En den heere gebiedt ter zijner lust(en)
Dat ik van dezen nacht bij u mag rusten (bis)

En wel lieven engel als de heer het gebiedt
Dan zullen wij het doen en laten het niet ,
En wij zullen het doen ter zijner eere
Al was het van dezen nacht wel vijf zes keeren .

En wel lieven engel en hoe is uw naam
Dat er somtijds noch iets van kwaam .
En mijne naam zal ik niet verzwijgen
En gij zoudt er misschien noch een engeltje krijgen (bis)

En mijne naam is Gabriël
En al de engelen kennen mij wel
En nus is de engel weg gevlogen
en hij had dat zoet lief nonnetje nu bedrogen.

En negen maanden dag op dag
Dat het nonnetje met een engeltje lag
En zij moet er niet anders doen dan wiegen
En laat je van geen engels meer bedriegen .

Als dit waar gebeurd is dan valt er zeker over het geslacht der engelen niet meer te discuteren . Hier werd het bewijs geleverd dat de engel Gabriël zeker over het nodige alaam beschikte . De verleider was hier geen gewone sterveling en genoot uit hoofde van zijn functie zekere voorrechten . Anderen stond zeker een grimmig lot te wachten , zoals in het volgend treurig verhaal dat hier werd ingekort :

.....

VOOR DE TRAALJEN

Voor de traaljen van een venster
Aan een zwarte kloostermuur
Zat een jongeling te weenen
Aan het stille nachtelijke uur
Laura mijn schoone vriendin
Waarom scheidde gij nu van mij
Kom verlaat dit treurig klooster
En kom rust hier aan mijn zij .

Refrein

En een blanke maar de woeze (?)
Die vloog de traaljen uit
En een stemme sprak vol tranen
Nooit, nooit,nooit wordt Laura, Laura uwen bruid .

.....
Kom mijn aangebeden Laura
Vluchten wij te middernacht
.....

En een onweer die viel aan 't woeden
Op het uur der middernacht
En de reus der Noordsche winden
Trok de boomen uit met kracht
De donder rolde en klaagde
Over het woedende meer
Door de bliksem getroffen
Viel de jongeling stervent neer .

(Het tweede vers werd door mij gewijzigd daar het zeker verkeerd werd neergepend en geen zin had . Het eerste vers van het refrein is voor mij onbegrijpelijk .)

o
ooo
o

MANNENKLACHTEN

Wij hebben liedjes gegeven over bedrogen jongedochters en andere , maar ook de mannen hebben soms reden tot klagen . 't Is natuurlijk niet hetzelfde maar ook zij kunnen in een raar straatje terecht komen .

De meeste mannen klagen over hun kontakt met slecht vrouwvolk . Ze vertellen over hun tocht naar een of andere grote stad

en hoe ze daar toegelonkt worden door beschilderde ,geparfumeerde meiden van minder welriekende reputatie .

Een mannemens, alleen op reis, is een duts . Het avontuur wenkt hem ten alle kante vanaf het ogenblik dat hij op de trein stapt en het alleenzijn verleidt hem tot kattekwaad . De ontnuchtering komt onvermijdelijk als blijkt dat zijn geld werd gepikt en hij enkele dagen later ontdekt dat een onverwacht souvenierke aan hem is blijven plakken en een dokterbezoek geraadzaam is .

En dan dat bezongen historie-ke uit de eerste wereldoorlog: Een Vlaamse piot gaat voor een paar dagen met verlof naar Engeland en wil wel in de vlucht een idylle beleven met een Londense meid. Hij haalt zijn enkele woorden Engels boven en het vrouwmens is gelukkig rap van begrip . Wanneer de piot zijn beste pijlen verschoten heeft en weer genoeg adem om enkele vreemde woorden te stamelen , zegt zijn liefje :

Zeg eens lieve Fons , spreek maar liever vloms
Want verstaat mij goed, 'k ben geen engelsche slons .

En Fons besluit :

't Was een echte vlaamsche teeve
'k Had z'aan mijn been , ja voor heel mijn leven
Want die vlaamsche Lady
Schonk mij een Engelsche Baby
Dat was nu mijn Souvenir .

Hier is alles in orde gekomen en wij verheugen ons hierover . Droeviger is echter het lot van die andere soldaat die door zijn lief verlaten werd :

DEN ONGELUKKIGEN SOLDAAT

Nu zit ik hier bitter te klagen
Hoe droevig is nu toch mijn lot.
In 't schoonste van mijn jonge dagen
Geniet ik geen vreugde of genot.
Het is de schuld mijner geliefde
Haar dood bracht mij in 't getreur
't Was zij die mijn hert doorgriefde
Zoo wierd ik een deserteur.

Refrein
Mijne vriendin
Is de schuld van al mijn lijden
d'oorzaak van mijne droefheid
Door hare snoode valscheid
Nu zit ik hier

Ja bij dag en bij nacht te treuren
In het wreed gevang
Voor geel mijn leven lang.

Des avonds de wacht op getreden
Stond ik op het fort als welleer
Nu zag ik op straat daar beneden
Een meisje met een jonge heer
'k Erkende in haar mijn vriendin.
Zij sprak er met hem toch zoo teer
Van gramschap verloor ik mijn zinnen
Nu zag ik goed haar valscheid

Dan heb ik mijn wachtpost verlaten
Ik dacht op geen straf of bezwaar
Ik volgde hun op in de straten
In een danszaal vond ik haar.
Ik sprak o gij valsche vriendinne
Ik schonk u mijn liefde zoo teer
'k Aanbad u als eene Godinne
En nu kent gij mij niet meer.

En zonder een woord nog te spreken
Trok ik mijn sabel met spoed
Ik kwam haar het hart door te steken .
Daar viel zij dood neer in haar bloed.
Ik wierd dan ook seffens gevangen
Gendarmen die hielden mij aan
En zoo met het harte bevangen
Wierd ik naar 't gevang gedaan.

Adieu mijn vader en moeder.
Aanhoort toch de klacht van uw kind.
Ik ben geen valschaard of verrader
De gramschap die had mij verblind
Ach wil het mij nu toch vergeven
Ik smeek het u hier op de knieën
Nu zit ik hier voor geel mijn leven
Nooit zult gij mij wederzien .

Er bestaan natuurlijk veel varianten van dit lied , net als over de vrouwenklachten . De meeste gevallen zijn zo uit het leven gegrepen en fiktie komt er niet bij te pas . Een combinatie van de twee genres brengt mij volgend feit in de herinnering : Gedurende de eerste wereldoorlog heeft een soldaat het meisje dat hij bedrogen had vermoord . Hij werd door de krijgsraad ter dood veroordeeld en te Veurne onthoofd . Dit is , voor zo ver ik weet , de laatste maal dat de guillotine in ons land werd gebruikt om een doodvonnis te voltrekken .

In een lied , gelijkaardig aan het voorgaande , wordt de moord bedreven met een pistool in plaats van een sabel en ook hier beklaagt de dader zichzelf . Hier volgen de twee laatste strofen :

Mijne misdaad was bedreven
of ik storte in droef getraan .
Ik riep haar terug in het leven
daar was geen doen meer aan .
De wet heeft mij gevonden
Ik wierd sito gearreteerd
gekoord en wreed gebonden
Naar Brugge getransporteerd

Voor 't gerecht moest ik verschijnen
zij leesden mijn vonnis af
Mijn bloed in mijn aders verkwijnde
Ik wierd tot de dood gestraft.
Adieu vrienden en kamaraden
adieu lief Worteghem
Waar ik van brave ouders
ja eens geboren ben .

o
o o

Een man kan verdriet hebben als hij alleen komt te staan nadat zijn vrouw er vanonder getrokken is . Hier is er een die zoekt naar zijn Octavie , maar als je dit lied zult gelezen hebben zult ge er met mij eens zijn dat hij zelf de vrouw heeft gekokke-duund en onder aarde heeft gestopt .

MIJN OCTAVIE

Zie vrienden lief ik ben op zoek
Langs alle kanten en langs hoek
Naar mijn charmante Octavie
Ja z'is met een ander partie
Ik heb al van alles bedacht
'k Heb al weest zien in de mestpacht
Van 't zoeken doen mijn voeten zeer
En toch die vond ik haar niet weer
Als gij met mij compassie hebt
Zoekt haar, ziehier 't portret .

Refrein
Ge kunt ze kennen Octavie
Z'heeft eenen osseknie
Haar hoofd daar staat geen haarken op
' t Is een kletsekop .

Gelijk Charlie Chaplin steld z'haar voeten
Haar smoel is vol sproeten
Z'heeft lange vingers aan haar handen
En ook een mond vol paardetanden .

Z'heeft een goed' opvoeding gehad
Van jongs af was z'al uit de stad
Z'heeft haar eerste studie gedaan
Te Brug' in 't spinhuis goed verstaan
De heiligheid zat in haar lijf
Haar patroon was d'heil'ge stokstijf
Z'had nooit haar hemde afgedaan
Of 't moest een man of zes bijstaan .
Kreeg zij soms geen mannen genoeg
Vast dat ze 't zelve vroeg .

Geen wijf niet meer gelijk ze zij
Zonder lux en profijtig bij
Ze wascht haar in 't patatenzop,
Met haar hemd dwijlde zij 't huis op.
Haar bedde versleet ook niet rap
Want 't was een oude stinkkaasbak,
En voor 't profijt dat was nog best
Lag zij tot 's noens in haren nest
Met eten deed g'haar geen plezier
Maar zij zuipte voor vier .

Geld verdient ze zoveel ze wil
Want zie haar handen zijn nooit stil
En was zij van haar stielke moe
Men bracht haar naar het spinhuis toe .

Ge kunt begrijpen wat verdriet
Zoo iets vind g'alle dagen niet .
En vind ik ze niet goede God
Geloofd jongens ik moet kapot
Maar als g'haar soms gevonden hebt
Krijgt ge van mij 't portret .

Ook onze Jan Van Wulpen waarschuwt voor de lichte vrouwtjes in stroof 4 en 5 van zijn liedje " De Statie " :

Maar als wij gingen slapen,
Om vreugden gaan te rapen
Maar 's morgens als ik wilde vrijen,
Was zij gaan rapen snijen,
En al mijn geld en goed was weg,
't Was van scheerweg, 't was van scheerweg .

Als men gaat aan de statie
Daar krijgt men veel occasie
Van alle soort van jonge vrouwen
Die men niet mag betrouwen,
Want al mijn geld die was van kant
Da's ambetant, da's ambetant .

o
o o

Vrouwen kunnen een mannemens veel last aandoen , maar als ge geplaagd zit met vlooien en luizen , dan zoudt ge al een keer in je haar scharten . Ge zoudt al jukste krijgen wanneer ge er over leest :

O DIE VLOOIEN

Och vrienden geef me toch nen raad
Want 'k heb schroomlijk veel vlooien
Waarachtig 'k ben ten einde raad
Ziet ken kan mij niet meer plooien .
'k Heb alle middels aangewend
Die in de wereld zijn bekend
Maar 't geen nog 't ergste is van 't spel
Ze bijten de stukken uit mijn vel .

Kuischen wil ik ook niet meer
Kan ze toch niet doen verhuizen.
Ik ondervind het elken keer
Ze bijten nog erger dan de muizen .
Ik was 't laatst nog op de jacht
Het spel duurde gheel den nacht
En ik zocht naar men kleeren in den hoek
Ik vond er wel 1000 in mijn broek .

'k Heb mij nog een peder gekocht
Om z'al gelijk te doen creveeren.
De winkelier had mij verzocht
Om daar ne keer mee te probeeren
En grijp ze maar bij hunne nek
En steek het peder in hunnen bek
En strijkt dan hun pootjes vol
Dan vallen ze dood gelijk een mol

Dan liet ik mijne pispot staan
Om ze daarin te laten springen
Den eersten die er zal ingaan
Zal ik den kop afwringen .

Daar stond hij al een dag of tien
Geen vlooien waren er in te zien
Ze sprongen al te maal rond den pot
En hieven met mij fel de zot .

Nu weet ik nog een anderen raad .
Ik zal er wel van afgeraken
'k Smijt allemaal mijn beddegoed op straat
't Is goed om er vuurwerk mede te maken
Ze gaan dansen hand in hand
Terwijl geheel het boelken brand
Dan gaat het altijd pief poef paf
En zoo geraak ik er van af .

We hebben nu beide partijen aan het woord gelaten en laten de liefdedrama's achter ons . Er zijn nog andere dingen in het leven .

o
o o

HET VLIEGMACHIEN

De techniek staat niet stil . In de eerste helft van de vorige eeuw liepen de mensen t'hope om de eerste treinen te zien voorbijrijden en velen sloegen daarbij een kruis . Vijftig jaar later repten de opgeschrikte mensen van te lande zich naar het deurgat wanneer een automobiel knallend voorbij reed . Ze zagen alleen nog een stofwolk en prevelden : Zezusmaria ...

Toen kort daarop het gerucht de ronde deed dat machines zomaar de lucht ingingen zonder aan een ballon te hangen, schudden veel mensen het hoofd . Als dàt mogelijk was , wel , dat was het laatste . De Apocalypse was nabij !

Weer liepen de mensen t'hope om de eerste demonstratievluchten te zien . De pioniers van de luchtvaart, omwille van de lieve centen of uit idealisme alleen , zetten hun leven op het spel om de toeschouwers eens te tonen hoe ze een tuig , dat zwaarder woog dan de lucht , van de grond konden krijgen . Dat ging niet altijd vanzelf en dikwijls lukte het niet ook . Sommigen zagen de humor van het geval in en flansten liedjes samen ter ere van de Antwerpse luchtduivel Jan Olieslagers . Soms lag de dubbelzinnigheid er dik opgesmeerd want met dat " omhoog " en " omlaag " waren er zaken te doen . De liedjes over de Antwerpse luchtduivel werden reeds dikwijls gepubliceerd en we zullen ze hier niet herhalen . Gaarne drukken we een ander liedje af .

HET NIEUW LIED DER VLIEGMACHIEN

De mensch is nu een vliegmachin
Hij wilt niet meer rijden met trein
Of niet meer varen op de zee
Hij vliegt nu met de arend meê
Of met de zwaluwen naar Afriek
Eenieder roept nu kik, kik , kik,
En vliegt er soms een meê
De Vliegmachin , dat is cadé !

Refrein :
Schoon Trien die vriendin al met haar machin
Kijkt, zie , ze vliegt daar door de lucht.
O wat bovenwondre klucht .
Lijk een duif, lijk een vink, lieven engel zoet,
Pas toch op , want 't gevaar is groot,
Of anders valt g'u nog stokke dood !

'k Zag in Dunkerke een marteko
Hij vloog met zijn machin recht naar Malo
En hij deed alzoo een toer of twee
Dat de visch verschrikt was in de zee.
En het volk stond daar van verre en naar
Te roepen : ziet de Vliegmachin is daar,
En men hoorde ook alle meisjes dan
Zeggen , 'k wil een man die vliegen kan .

O Vrienden, bij een jaar of tien
Gij zult dan toch wat anders zien,
Geen automobiels meer langs de baan.
Het wielrijden zal ook zijn gedaan,
Alle man zal rap als een faret
Vliegen met zijn vrouw naar 't bed,
De jongen met zijn lief naar de kermis
En het kind naar zijn peter als 't nieuwjaar is.

'k Was lestmaal in eene groote stad ,
't Schiet in mijn zin, 't was gisteren dat :
't Vloog daar ook een heer met zijn machin
Maar hij was gekweld van de buikpin ,
Hij had daar geheel zijn kans gemist,
Gebrouwd, zijn broek die stond vol gist,
Want als hij terugkwam op den grond
't Rook wel een halve uur in 't rond .

.../...

Als er nu aan ons machin niets meer en schilt
En dat men vliegt zoo hoog' en ver men wilt
Wij vliegen van Brussel naar Paris,
Met onze Trien zoo lief en frisch
En hebben wij veel snuif en tabak meê
Wij vligen boven dorp en steê ,
En vreezen geen gevaar of geen danger :
Al die vliegen kan mogen meê .

Waar halen ze 't uit ...

o
o o

Jammer genoeg waren niet alle liedjes over vliegtuigen aan de vrolijke kant . Er gebeurden ook rampen en ouderen herinneren zich nog deze die zich voordeed bij het het vliegveld van Stene . Ik zal in het kort zeggen wat er gebeurde .

Op dinsdag 16 november 1937 moest een Sabena-vliegtuig dat bestemd was voor Londen een landing uitvoeren op het vliegveld van Stene . Er was slecht zicht want de mistbanken lagen niet hoger dan 45 meter . Ten gevolge hiervan kwam het toestel terecht tegen de hoge schoorsteen van de " Briqueteries Nationales" die heel dicht bij het vliegveld stond . Dit gebeurde even voor 3 uur in de namiddag . Alle inzittenden kwamen hierbij om .

De zaak maakte veel ophef door het feit dat zich aan boord vijf leden bevonden van de Duitse prinselijke familie van Hessen . Deze waren op weg naar Londen om daar het huwelijk bij te wonen van prins Ludwig von Hessen , die verbonden was aan de Duitse ambassade .

Dit tragisch ongeval inspireerde vanzelfsprekend de liedjeszangers . Hier volgt een tekst zoals ik hem op een los blaadje neergeschreven vond . Ik wijzig niets aan de spelling van het lied dat klaarblijkelijk uit het hoofd werd opgetekend :

DE VREESELIJKE LUCHTVAARTRAMP TE STEEN BIJ OOSTENDE

Een luchtvaartramp
Hier in ons land
komt nu weer gebeuren.
Te steen daar
Was er gevaar
Waar 't ongeluk gebeurde
Daar was een brijkerij
Waar het vliegtuig vloog voorbij
Tegen de schouw
Kwam 't aangeland
En schoot in brandt .

HET VLIEGMACHIEN.

Zangwijze: Hop! Eh! Ah! Di! Ohé! Ohé!

Eerste couplet

Wat ziet men langshier wat ziet men langsdaar
Wat ziet men bijna overal
In dorpen en stêe is het volk tevrêe
Omdat zij later ook mogen mêe
Ziet men in de lucht het is in een groote vlucht
Het maakt daarbij nog een helsch gerucht
Het is eenen vogel zonder kop of steert
Zoo een beestje dat is de moeite weerd

Eerste refrein

Joup! het is een vliegmachientje
Joup! het is een vliegmachien
Zij komen uit alle gewesten
Gekleed allen op hun besten
Joup! zij komen van ten alden kant
Joup! zij loopen naar 't strand
En daar staat er nu een vliegmachien gereed
Alop zijn meisjes gekleed

Tweede couplet

Daar zag men in Oostende van dees seizoen
Het was eenen raren kapoen
Zijnen naam is Jan, iedereen weet daarvan
Dat hij is tot alles bekwaam
Van nietsen benauwd, van nietsen bevreesd
Het is er eenen waren geest
Valt hij naar benêen, dat doet hem toch geen zeer
Daarom verdient hij de grootste eer

Tweede refrein

Joup! hij doet zijnen eersten toer
Joup! hij geeft maar van snoer
Naar Blankenberghe heen en weder
Hij daalt dan zacht weer naar beneden
Joup! het volk roept nu bravo
Joup! zij roepen bravo
En elkeen die staat daar verwondert te zien
Naar Jan en zijn vliegmachien.

Daar trof men er ook nog eenigen aan
Maar die de reis niet konden ondergaan
Den eenen mankeert dit, en den anderen dat
En elkeen die mankeert daar wat
Maar onze Jan die gaat naar zijn stal
Hij springt er op zijn toestel
Rap als een fesant zit hij op het strand
En iedereen maakt zich uit den kant

Derde refrein

Joup! hij vliegt naar omhooge
Joup! hij vliegt in de lucht
Hij is er uit onze oogen
Hij heeft er ons fijn bedrogen
Joup! hij komt er langs ginder uit
Joup! het is een slimme guit
Hij komt er van achter het Palace-Hôtel
Niets gaat er zoo rap en snel

Vierde couplet

De laatste dag der vlucht was er een groot gerucht
Dat Jan tot vliegen was beducht
Tot vreugd van alleman komt daar onze Jan
Die tegen den wind wel eens kan
De vlag wordt geheven, Jans beestje begint te beven
En als een pijl zit hij boven zee
Hij doet eenen wenk komt dan weer naar benêen
En dan vult hij zijn portemonnaie

Vierde refrein

Joup! nu is hij tevreden
Joup! nu is hij tevrêe
Hij heeft er alle vier de prijzen mêe
Ook een welgevulde portemonnaie
Joup! 't volk roept nog eens allo
Joup! zij roepen bravo
En eer hij heengaat blijft hij nog eens staan
Hij roept: Salut tot 't naaste jaar

Gezongen en gedicht door J. B.

Verboden nadruk

Refrein

De ontploffing was zeer groot
Elf personen zijn gedood
Zij moesten al verbranden
Al in die vreemde vlammen *(wrede)*
Vrouwen en mannen te gaar
Stierven daar als martelaars
Men kon daar geen hulpe bien
Aan 't brandend vliegmachien

Het vliegtuig kwam
Al van Duitschland
En het moest naar londen
Te steene daar
Kwam het nu aan
En het moest daar landen
Maar al door den mist verdwaald
Heeft het daar de schouw geraakt
Een groote slag
En een gedruisch
Gansch 't maschien in gruis

Het was daar wreemd *(wreed)*
Een vlammen zee
Waar de ramp gebeurde
Men hoort geroep
smart en geween
Ieders hart die scheurde
In die vlammen 't is toch wreed
Denkt toch eens wat smarten leed
Men kon die lien
Geen hulpe bien
't was zoo wreed om zien

slot refrein

De familles in smart en rouw
Door 't verlies van man of vrouw
en ook hun kinders teeder
Die zien zij nooit meer weder
Velen kwamen hulpe bien
Maar men stond machteloos te zien
Men vondt hun verkoolde lijk
Verbrand onkennelijk

Einde

§
§§§
§

MOORDLIEDEREN

Een moord is geen lacheding , maar de ene zijn dood is de andere zijn brood , en liedjeszangers moeten ook leven . Als het lijk dan nog in stukken gesneden wordt , is het voor hen Bonanza .

Het moet zijn dat er nu veel meer moorden gebeuren dan vroeger . Er gaat tegenwoordig geen dag voorbij of de gazetten staan er vol van . 't Is maar een gedacht een long-rifle te pakken en de trekker over te halen . Niet moeilijk . Ge leert het in de televisie . Bijgevolg lezen we in de krant nog maar de vette titels. Tenzij dat het over iemand gaat die ge kent , natuurlijk . Honderd jaar geleden zou de streek waarschijnlijk in rep en roer gestaan hebben en er viel bijgevolg iets te verdienen aan zo'n moordzaak.

Gewoonlijk bestaat een moordlied uit drie delen : De aanleiding, de daad zelf en de straf of het berouw . Er bestaan veel redenen om te moorden en dit gedeelte is meestal het minst belangrijke. Het tweede deel is het beste . Met gemaakte meewarigheid voor het slachtoffer beschrijft de liedjeszanger hoe deze smeekt haar of hem in het leven te laten , maar met een tikkeltje sadisme wordt dan de daad beschreven op een wijze die de toehoorders rillingen dienen te bezorgen .

Als dan de straf beschreven wordt , de wroeging van de snode dader , het schavot dat wacht , staat de liedjeszanger daar als de Grote Wreker , keihard, genadeloos en bleek van toorn . Dit gedeelte is op zijn best wanneer het over een bende gaat , bij voorbeeld de bende van Pollet of de bende van Bonnot . Dit is steeds een vette kluif want één na één bestijgen de schurken het schavot en ieder van hen betekent een extra stroof .

Degenen die onze jaarboeken hebben gelezen , en meer bepaald wat geschreven werd over d'Oede Viertorre en de Mosselhoek, weten reeds iets meer over de moord gepleegd door een jonge man die niet goed bij 't zijne was . Het was een echt krankzinnig geval want de man had het plan opgevat zijn zuster te vermoorden , het uur bepaald en zijn toekomstig slachtoffer hiervan verwittigd.

Op het vliegend blad duidt de titel :

DUBBELE MOORD GEPLEEGD TE
OOSTENDE
EEN JONGEN VAN 23 JAAR
VERMOORD ZIJN
MOEDER EN ZUSTER

Brave menschen die hier staan in 't ronde
Luisterd met aandacht naar dees lied
Ik zal het u met droefheid verkonden
Wat drama er te Oostende is geschied.
Een onthaarden zoon een laffen broeder
Als een barbaar ja met tijgers gemoed
Bracht er zijne zuster en zijne moeder
Wreed onmedoogend ter dood .

Refrein
In gramschap ontsteken
Sprak hij ik zal mij wreeken
Mijn zuster en mijn moeder
Moeten de wereld af
Hij heeft dan zonder schroomen
Eene bijl in de hand genomen
Als een onmensch met wreedheid groot
Bracht hij hun dan ter dood .

Het was op woensdag dat het kwam gebeuren
Ja iedereen was gerust en te vree
Men dacht niet op smarten of malheuren
Opeens hoorde men drove klachten en wee
Den zoon Pieter was te huis gekomen
Daar treft zuster en ook moeder aan
Daarop heeft hij de bijl in d'hand genomen
En riep 't is met U gedaan

Dan begon hij onmedoogen te slagen
De beide vrouwen wreed 't hoofd doorwond
Zoo lagen zij daar bitter te klagen
Ja uitgestrekt in hun bloed op den grond
Dan is Pieter weer uit 't huis gekomen
Nog altijd met het wapen in d'hand
Geburen schreeuwden zonder schroomen
Hij trof nog eene vrouw op dien stond

Nadat hij nu dit schelmstuk had begaan
Is hij dan naar de Gendarmen gegaan
Hij riep heeren straft mij ongehoord
Ik heb mijn zuster en moeder vermoord
De vrouwen werden naar 't ziekhuis gedragen
Waar zij stierven vol droevig hertzeer
O moordenaar voor u heen meedoogen
Gij vindt nooit geen ruste meer .

Slot-Refrein
Nu zit hij te treuren
Tusschen de 4 blinde muren
't Bloed van moeder en zuster teer
Roep om wraak tot den Heer .

Met Bijlslagen Vermoord.

Dit is nu eens een typisch moordlied , met een bijna klassieke aanhef van vier lijnen , zoals het gezongen werd door " Kinders Weyne " en gedrukt te Ieper door Ch. Deweerdt , Rijselstraat 59 . Ook het middengedeelte en het slot wijken niet af van de gevestigde traditie .

't Is natuurlijk een triestig geval en het is ons hoogstens toegelaten even de mond scheef te trekken wanneer we lezen over die ontHAARden zoon . De dader , " Zotte Nanne " was een beer van een vent en uit zijn ogen straalde de waanzin . Aan haar op zijn kop of zijn lijf ontbrak het niet . Hij bezat een kleine eenmans-vissersboot waarop steeds het moordwapen , een bijl , aanwezig was . Na zijn misdaad volbracht te hebben werd hij ontoerekenbaar verklaard en in een passend gesticht opgesloten . Heel lang heeft hij niet meer geleefd . Elk denke hier het zijne van ...

Zoals ik zei : een droevig geval waarbij de slachtoffers zeker eerder gestorven zijn door hoofdpijn dan aan " droevig hertzeer " zoals de liedjeszanger ons wil wijsmaken .

o
o o

Het helpt ons geen zier de plaats van de misdaad - d' Oede Viertorre - te schuwen en ons terug te trekken naar de oostelijke grens van Bredene . Daar worden we met de neus gedrukt op twee andere moordgevallen . Te Klemskerke en meer bepaald op d' Heie woonden eertijds ook enkele schuwe broeders . Het relaas over de moord op d'Heie hebben we alweer te danken aan de Kinders Weyne en hun drukker Charles Deweerdt .

Schrikkelijke
MOORD EN MISDAAD
gepleegd op de Eide te CLEMSKERKE

De liefde doet veel mensen dwalen
Brengd menig mensch in droeve smart
Hetgeen ik U hier zal verhalen
Treft iedereen diep in het hart
Twee lieden beminden elkander
En zwoeren te samen den trouw
't Meisjes vader kwam zulks verinderen
Weigerde 't welk hun bracht in rouw.

Refrein
Den jongen in droevig hertzeer
Sprak ik wil dat niet langer meer
Zij moet de wereld af
Voor eeuwig in het graf.

Hij nam dan een geweer in d'hand
Heeft dan haar wreed het hoofd doorbrand
Daar lag zij in haar bloed
Verslonden door de dood

Op maandag zoo rond den 8 ure
Kwam hij naar de Eide te gaan
Hij kwam 't meisjes vader te bespeuren
En wierp haar ten gronde voortaan
Hij sprak o nu zal ik mij wreken
Nam woedend zijn mes in de hand
Gaf hem dan verscheidene steken
Dan vluchte dien boozen tieran

Zijn lief hoorde haar ouders kermen
En vluchte in haar zusters huis
Zij kwam haar in eene kas verbergen
Haar minnaar sprong binnen alras
Hij riep dan op haar zonder schroomen
Bevreest riep zij vriend ik ben hier
Hij heeft haar dan vreed vastgenomen
En sleurde haar voort als een dier

Zij sprak O vriend aanhoort mijne woorden
Ach spaart toch mijn onschuldig bloed
Gij weet ik moet weldra moeder worden
Oh neen riep hij voor U de dood
Hij nam het geweer in de handen
Sloeg haar onmedoogend ten gronde
Dan kwam hij haar het hoofd doorbranden
Zij gaf dan den geest op dien stond

Des anderdaags werd hij gevangen
Ja door de heeren van de wet
Ja ook tot eenieders verlangen
Spoedig achter 't slot gezet
Sa vaders en moeders te gader
Belet nooit uw kinders hun trouw
Laat hun in wreede met elkander *(sic)*
Dan spaart gij hun veel druk en rouw

Slot- Refrein
't Is toch wreed waarlijk ongehoord
Nog zoo jong en al reeds vermoord
Als een bloem afgeplukt
Van haar stengel gerukt
Moordenaar waar was u gedacht
Wanneer gij haar van 't leven bracht
Haar geest die zal voortaan
Steeds voor uw oogen staan .

Heel die historie is niet erg duidelijk . Het had beter gekund . Hoe is het afgelopen met de harteloze vader ? Dat wordt niet gezegd . Het " droevig hertzeer " is er weer bij , maar ditmaal is het de moordenaar die hieraan lijdt . Zo te zien zou hij er tegenwoordig van af komen met een gevangenisstraf gelijk aan het voorarrest .

Het andere drama te Klemskerke is een geval van jaloersheid , oorzaak van vele moorden . Over zulke kwesties zullen we verder uitvoerig handelen . We beginnen met het begin :

SCHRIKKELIJK DRAMA
DER JALOEZIE
Gepleegd te Clemskerke
+++++++

De jaloezie baart smarten
Hier op het 's werelds plein
Er lijden menige harten
Die gelukkig kun' zijn
Een jongen kwam een meisje plagen
Met zijn liefde kwam hij daar af.
Ja, Hij kwam haar dikwijls te vragen
Of zij hem liefde wedergaf .

Refrein
Met een mes in d'hand zoo in opstand
Kwam hij haar steken
En het bloed alras, in eenen plas
Stroomde als beken
Zij riep vol verdriet, ach dood mij niet
Laat mij toch leven
Ach , houd op van slaan
Ik heb u nooit iets misdaan

J'Heeft een besluit genomen
Ging waar zij in dienst was
't Meisje zag hem afkomen
Vluchtte in den kelder ras
Hij ging dan de woning daar binnen
En zocht naar het meisje in 't rond
Hij riep : Zij die niet wilt beminnen
Die sterft door mijn handen terstond.

Hij kon zich niet bedaren
J'Heeft zijn mes aangevat
Hij kwam nu te ontwaren
Dat z'in den kelder zat
Hij kwam de deur open te breken
En sprong naar het meisje terstond
Hij ging met het mes een het steken
Zij werd aan de keel erg gewond .

Terwijl zij lag te zuchten
En bade in haar bloed
Kwam de dader te vluchten
In aller haast met spoed
Men kwam het meisje te helpen
Men liep om doktoor, met der haast
Dan trachtte men 't bloed wat te stelpen
Elk stond van het drama verbaasdt .

't Meisje lag daar twee dagen
In smarten en in pijn
't Riep bitterlijk al klagen
God ! wilt genadig zijn .
Zij kwam haren geest dan te geven
Zij viel daar getroffen door 't mes
Zoo scheidde het meisje van 't leven,
Zij stierf als een martelares .

Slot-Refrein
O , gij moordenaar, nu hebt gij haar
Gebracht van 't leven
Maar nu zal haar geest, voor u gevreesd
Voor d'oogen zweven
Zie luistert jonkheid, tracht jaloerschheid
Uit 't hart te bannen,
Want zoo als gij ziet
Brengt u dat in 't verdriet .

o
o o

Zij hebben zij goed zeggen ! Geen mens , noch man noch vrouw is op dat stuk te betrouwen . Ik hoor al links en rechts gehuil opstijgen . Goed zo ! Wolven huilen ook . Maar ge zijt maar geleerd als ge van school komt en aan je eigen ken je heel de wereld . Niemand moet dus verwonderd zijn als er nu en dan narigheid van komt . En wee als er een is die door kwaadsprekerij zijn top laat opwinden .

Ik heb er een gekend in de familie die als seizoenarbeider in 't Noorden van Frankrijk in de beeten werkte . Om hem te plagen vertelden zijn maats hem dat er thuis bij zijn vrouw een andere vent zat . Ze zouden zo iets gehoord hebben . De man trok dadelijk te voet naar huis , honderd vijftig kilometer ver . Ter bestemming aangekomen , wroed van koleire , kreeg hij van de onschuldige vrouw haast een pandoering . Haar vent had haar reeds gezegend met een nest kinderen en een andere parochiestier kon ze best missen . Nu hij toch thuis was mocht hij wel zijn examen doen maar de volgende morgen mocht hij weer aftrekken om de kost te gaan verdienen voor zijn gezin .

We zijn even afgedwaald en we moeten nog terug naar die moord op d'Heie . Het moet een ophefmakend geval geweest zijn in die tijd want er bestaan nog andere liedjes die elkaar bekonkureren. De versie van de feiten verschilt enigermate maaar we vinden er wel enkele aanvullende gegevens . Zo leren we dat het slachtoffer de naam droeg van Mathilde en de dochter was van Jaak. De moordenaar heette Frans , maar in het lied wordt hij aange - sproken als volgt : " O wreeden sater gij menschenhater " terwijl in een ander lied men hem een loeder noemt .

Frans rekent eerst af met Jaak :

's Avonds voor die moord
Was frans in een woning getreden
Jaak hems daarover gestoord
Is dat huis ook binnengetreden
Hij zei tegen frans
Gij doet oprecht dwaze streken
Maar frans gaf hem seffens drie steken
Bebloed was hij geheel en gansch

Dan is het de beurt aan Mathilde die vol schrik het huis van haar broeder binnenvlucht . Na twee strofen wordt ze gevonden .

Hij vond zijne vriendin
Daar in de kleerkas verdoken
Heeft hij op zachten zin
Of daar zeer beleefd aangesproken
't Moet zijn want te gaar
Vertrokken zij daar zij aan zijde
Zij richten hun schreden naar d'heide
Geburen die vonden dat raar

Niemand zag het paar
Van uit het struikgewas wederkomen
Men ging op zoek aldaar
Zij hebben lantaarnen genomen
En met droefheid groot
Vond men haar liggen te gronde
Zij had in den hals een wonde
Met eene schot was zij gedood .

Het drama wordt hier dus op een andere wijze verteld want van die wandeling naar de heide is in de andere liederen geen sprake .

We verlaten nu Klemskerke en keren terug naar ons eigen dorp, en meer bepaald naar 't Sas. Daar is ook wat gebeurd , maar ikzelf stap even van mijn velo en laat het woord aan Henriette en Camille Geselle die alles daarover netjes opgetekend hebben .

MEN JAAGT OP HET ENE EN VINDT HET ANDER

De laatste tijd waren we op zoek naar oude liederen en zo kregen we bij ons een mens op bezoek die bereid was enkele liederen te zingen die we op band zouden vastleggen . Na haar belofte volbracht te hebben beweerde ze dat een van die liederen betrekking had op een moord die hier te Sas-Slijkens zou gebeurd zijn, al blijkt dat niet uit de tekst . Het drama zou zich voorgedaan hebben in de omgeving van de herberg " Het Orgeltje " .

Persoonlijk vonden wij dit verwonderlijk daar we niets over deze moord afwisten en stonden dan ook twijfelachtig tegenover deze bewering . Toch hadden we ons voorgenomen dit niet zo maar ter zijde te schuiven , maar bij gelegenheid te trachten meer over het geval te vernemen .

Als men de gewoonte heeft oude mensen te bezoeken , niet zo zeer om iets uit vroegere tijden te weet te komen , maar in de eerste plaats hen wat afleiding te bezorgen , gebeurt het toch dat men iets belangrijks hoort . We vroegen aan Irma Puttevyn of ze wel eens over een moord gehoord had die in de omgeving van " Het Orgeltje " zou gepleegd zijn . En hier volgt haar antwoord :

" Wel mensen , dit is maar al te goed waar , en niemand kan het beter weten dan ikzelf . Je moet goed weten dat mijn vader in de Potterie werkte , als rondvoerder van de bestellingen en dat we daardoor ook in de onmiddelijke nabijheid van zijn werk woonden . Ons huis was gelegen twee huizen ver van waar de misdaad gebeurde . Dat moet in 1902 of 3 geweest zijn en ik was toen een meisje van 13 of 14 jaar . Twee dagen na de moord moest ik de koermuur van ons huis witten en ik voelde mij niet op mijn gemak te weten dat zo dicht bij mij een doorkorven vrouw lag te zieltogen, want ze was niet onmiddelijk dood , hoor , en ze heeft nog een drietal dagen geleefd .

Maar luistert , de feiten zijn alzo gebeurd : In de eerste plaats moet ik zeggen dat niet alleen de moordenaar schuld had in deze zaak , maar verschillende anderen , maar dit zonder te beseffen hoe ver hun spelleke leiden zou .

Het was zo , de persoon die de moord bedreef was gehuwd met een zeer mooie vrouw , waar hij erg jaloers op was . Daar bestond geen reden toe want het was een voorbeeldige vrouw die alleen oog had voor man en kind . Maar jaloersheid is een ziekte, en wat is al niet gebeurd door jaloezie . Wel , zijn makkers op het werk waar hij arbeidde waren natuurlijk op de hoogte van deze ziekelijke jaloezie , en maakten er gebruik van om hem te pesten . Ze maakten allerlei grappen die de vrouw van deze man verdacht maakten van ontrouw , zonder dat daar werkelijk iets van waar was.

Dit duurde al een hele tijd en het kwam zo ver dat hij aan zijn vrouw begon te twijfelen . Maar wat de doorslag gaf , was het volgende :

Op een zekere morgen was die man , nog voor zijn werkmakkers , ter plaatse in de werkhuizen . Toen deze binnen kwamen deden ze alsof ze verrast waren hem daar aan te treffen , en als verklaring vertelden ze hem dat ze juist zijn huis waren gepasseerd en daarbinnen zijn vrouw hadden gezien met een man , en dat ze dachten dat hij het was .

De man heeft zijn frak aangetrokken en heeft als een razende het werk verlaten . Eens dat hij buiten was zijn zijn makkers in een lachbui uitgebarsten wegens de toer die ze hem gespeeld hadden , maar dit waren de gevolgen : Hij is thuis gekomen , heeft een mes gepakt en is zijn vrouw te lijf gegaan . Bij die schermutseling moet de vrouw zich geweerd hebben want ze droeg zware snijwonden aan handen en armen . Eens dat haar weerstand verminderde moet hij als een bezetene het lichaam van zijn vrouw verder doorkerfd hebben .

De buren hadden allen dit hels lawaai wel gehoord, maar niet een mens waagde het , het huis binnen te dringen . Nadien werd het stil , zelfs bitter stil , en men hoorde geen leven meer in huis . Men begon het ergste te vrezen en enkele buren waagden het toch te gaan kijken wat daar kon gebeurd zijn . De taferelen die men daar te zien kreeg waren afgrijselijk . In de huiskamer zat het kind nog in zijn stoeltje , maar dan besmeurd met het bloed van de moeder die op de grond midden een bloedplas lag . Spreken kon ze niet maar met de ogen wees ze steeds in een bepaalde richting . De buren zochten verder en vonden ten slotte tot hun grote ontsteltenis het lijk van de man die zich verhangen had op de zolder . "

Tot zo ver Irma Puttevyn . In de tekst van het liedje over die moord die ik kon op de kop tikken wordt er niet gesproken over die verhanging , en dit niettegenstaande men aan onze verteller niet hoeft te twijfelen . Ofwel is mijn zangres te kort geschoten en heeft ze een stroof vergeten , ofwel was de tekstschrijver niet volledig op de hoogte over de afloop .

Naar ons inziens is de tekst niet volledig , nu we de ware toedracht van de moordzaak kennen . Moest er soms een " oude van dagen " zijn die ons het ontbrekende zou kunnen bezorgen , dan zouden we zeer dankbaar zijn .

Hier volgt de tekst zoals wij die opgetekend hebben :

MOORD UIT JALOEZIE

Ach God ! De jaloezie
Die brengt zovele lieden
In druk en droefheid .
Zij doet veel kwaad geschieden .
Bewijs hiervan, eens een vrouw,
Onder 't oog van haar kind
Bijna gebracht om het leven .

Zo is hij in zijn huis
Vol gramschap gekomen .
Hij miek veel gedruis
En heeft er een mes genomen .
Bezeten van het kwaad
Heeft hij zijn vrouw gesteken
Op 't lichaam en 't gelaat .
Het bloed stroomde bij beken .

Zij zuchtte lieve man ,
Ik heb u nooit iets misdreven ,
Ik doe al wat ik kan .
Ach, spaar mij toch het leven !
Ach God , steek toch niet meer .
Ik bemin u teder
Denk toch aan ons klein kind.
Ik zal u alles geven .

Maar hij stak meer en meer .
De vrouw viel dan te gronde ,
Zij huilde van het zeer
En kreeg daar wonde op wonde .
Haar smeken kon niet baten
Haar klacht werd niet aanhoord,
Zij moest het leven laten
Zo werd zij dan vermoord .

Dan hield die tiran
Ten einde op met steken ,
En hij bezag haar dan
Zonder een woord te spreken .
Nadien heeft hij nog
aan de tafel geëten ,
Maar die man was nu toch
Van de duivel bezeten .

Tot hier het tussenstuk van het echtpaar C.Geselle .

o

o o

Het vorig bezongen drama vertoont enige gelijkenis met de " Moord van de Conterdam " . Het lied hierover werd reeds gepubliceerd door Jef Klausing in het tijdschrift van de Heemkring " De Plate " . De vriend Jef geeft nog volgende bijzonderheden : August Brion werd door het Assisenhof van Brugge veroordeeld . Woorden van Leon van der Plancke .
Stemme : Sur (sic) les Ponts de Paris .

Wij geven hier het lied zoals het werd opgetekend door Alice Sinaeve :

MOORD VAN DE CONTERDAM

T'is al verdriet dat men toch hoort
Ja door die wreede moord
vader, moeder leefden gescheën
En kwamen niet overeen
Hier ging hij spelen eenen toer
En dra kwam hij stellen op loer
Toen zijn vrouw van Brugge kwam
Naar thuis der Conterdam

Refrein
Ach moeder keer toch weer
Helaas gij zijt niet meer
Steeds zuchten uw kleinen in lang geween
Nu blijven wij op aarde alleen
Ach ziet ons kindren hart
t'prangt reeds toe van de smart
verbrijzeld is nu ook ons levenspand *(pad)*
Van hun die gij aanbad

Zeer lang smeekt er een meisjehart
vader , spaar moeder smart
Op beide knien bidt zu zoo teer
Voor uwe voeten neer
En wijl de moeder zijn been omklem
doorstak hij haar met booze stem
doorkerfd zoo wreed haar tenger borst
ziedaar nu die booze korst

O schurk was gij toch niet bevreesd
vleesch slingert lijk nen beer
Hij werd hierdoor nog woederd gram
Toen t'kind hem smeeken kwam
En ach hoe wreed was toch zijn daad
Stiet t'mes nog in haar gelaat
Als waanzinnig sloeg hij op de vlucht
Met bloedig mes in de lucht .

Daar ruischt een roep van moord tot mond
dra kwam het volk uit t'rond
Al naar de plaats zeer dicht geschaard
vervloeken den lafaard
Veel moeders weenden zelf ontzind
Toen ze vonden t'schreeuwd kind
O gruwel nog een gil gerekt
z'hadden de moeder ontdekt

In t'bloed en slijm was t'lijk zoo stram
Toen een dokter toekwam
Hij keert en draait doorzoekt en trekt
Of nog leven in rekt
Helaas dien stond was ijselijk
nogmaals viel t'kind op t'lijk
Van moeder die ten gronde ligt
Welk smart voor t'arme wicht

t'kind riep ach moeder rust maar zacht
In t'bloed verstierf uw klacht
Terwijl het meisje snikt, och arm
Met moeders hoofd in d'armen
zij kust haar wang met droefheid groot
Helaas zij was koud als lood
Onder het kil en t'naakt gesteent
ligt nu haar droevig gebeent

En elk roept hier voortaan om wraak
In deze wreede zaak
Een vader zit hier zonder hart
Voor t'recht een booze smart
O schurk , hebt gij toch niet gebeefd
Wijl t'bloed aan d'handen kleefd
Verbeeld gij u niet dien tranenstroom
die vloeide al zonder schroom

Slot refrein
O , wreedaard en wat pijn
voor uw schaapjes rein
zoo sprak hier de wet met klem
en de rechters met klare stem
k'bezweer uw misdaad is groot
k'verwijzen u ter dood
Want in uwe cel zult gij zijn gekwald
Die t'drama voor u steld .

o
o o

We zullen een punt zetten achter de moorden uit onze eigen streek met een paar strofen en het refrein uit :

EEN VREESLIJK DRAMA
MOORD EN POOGING TOT ZELFSMOORD
TE OOSTENDE

Wat vreeslijk bericht wij hooren,
Wat in Oostende is geweest,
Daar hoorde men ook van moorden
Zoo als men in de gazette leest.
Het was nacht en het uur was geslagen
Als daar nog een lief paar was,
Daar waren lieden die hoorden ook klagen
En zochten tot zij ter plaatse was.

Refrein
Wat vreeslijk tooneel
Toen zij daar waren gekomen
Verwond aan de keel
Toen zij een daar ook vond
Het meisje vermoord
En de moordenaar zwaar gewond.
Pooging tot zelfsmoord
Zoo heeft men gehoord.

.....
Haar hoofd was bijna afgesneden
Zoo vond men haar terstond,
Dat was ook hier bewezen
Vermoord lag zij op den grond,
Maar de moordenaar die nog leefde
En kermde van de pijn,
Hoe kan een mensch zoo wezen
Zoo diep verzonken te zijn .

.....

o
o o

Ik heb reeds gezegd dat de liedjeszangers zich in de handen wrijven wanneer ergens een lijk opduikt dat in stukken gesneden is , bij zo verre dat ze zich soms vergalopperen . Voor de aardigheid druk ik hier een lied af over dergelijk geval . Ik zal geen enkele letter wijzigen en indien u er meer van begrijpt dan ik , laat het mij dan weten . Als ekskuus kan men aannemen dat het vliegend blad gedrukt werd door E.Deforeit , 18 , avenue de Waterloo , Charleroi .

VREESELIJKE MOORD
OF DE / In stukken gesneden vrouw

Hieronder : verbeteringen uit de versie De Vuyst(1)

Refrein
Men vindt zich zonder ziele
En wel tyran er bij
Zoo zijne vrouw verniele
Met zooveel razernij

Men meldt ons dat een vreede moord
Heeft weer bij Brussel plaats gehad
Wiens slachtoffer hij niet aanhoord — *aanhoorde*
Alsof hij alles had vergat
Dood zijn vrouw zonder medelijde
Gelijk een boul zonder meedlij — *beul*
Als ware hij in razernijde
Ter zelvertijd in stukken lij

Het was eene zeer wijze vrouwe
Zich dikwijls naar de kerk begaf
En gewillig aan d'eerweerdige vrouwen
Kunst voorwerpen en ook geld gaf
Het is vandaar dat in 't huishouden
De waarschuwing van den man kwaam — *kwam*
Ja van dag tot dag meer aanhouden
Den twist en tweedracht in huis kwaam

Dien mensch aanzien als een vernijden — *vermijden*
En zijne haat op zijne vrouw
Zijne vrouw op de tafel klijanden — *klijnde*
Haar dan gansch van een snijden wou
Het bloed dat spruitte uit de wonden — *spuitte*
In eene kom in loop en liet — *kan*
Met den schaduw van t'leven stonden
't Geheel in eenen koffer sliet

't Was in eenen oploop van wanhoop
Dat deze man door zijne waak — *wraak*
Zijn vrouw t'leven niet moogt behouden — *mogt*
Aan zijn teedre helf ontstaakt
Belgen , b'klagen wij d'arme dochter
Die ons blijf in gedenkenis
Door die moord uw oog moord nog dochter — *oog wordt)*
Haar leven gang gebroken is — *nog vochter)*

Amaai , amaai seg ....

---

(1) Julien De Vuyst - Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden (XIX-e eeuw .

In het schrijfboek van Georgette Van Wulpen vinden we ook een lied over een in stukken gesneden lijk . De moordzaak is waarschijnlijk van jongere datum . De misdaad gebeurde te Brugge maar het scheelde niet veel of de politie van Bredene zat met de stukken . (Wat zeg ik nu ?) . De tekst zal het u wel duidelijk maken .

HET STUK GESNEDEN LIJK TE BRUGGE

Gruwelijk op aarde hetgeen men te Brugge hier hoort
Hoe er een man toch zoo vreed zijn vrouw vermoord
Niemend die kan het beseffen waar was zijn gedacht
Toen hij haar zoo onbarmhartig ter dood heeft gebracht

Refrein
Beul was dat uw grootste plezier
Gij hebt haar geslacht als een dier
En in 't geheim op eenen nacht
Toen gij haar lijk naar het water bracht
Voelde gij dan nog geen berouw
't Was toch wel uwe wettige vrouw
Waart gij bezeten van het kwaad
Boeten zult gij voor uwe daad

Niemand die wist iets behalve haar man gansch alleen
Op welke wijze zij uit hare woning verdween
Hij die vertelde aan de buren en vrienden haal zacht
Dat zijne vrouw bij familie bezoek hadt gebracht

Dagen vervlogen en nog keerde zij niet terug
Toen men te Oudenburgh zekeren dag aan de brug
Drijvend op 't water het eerste bewijs vond der moord
En zoo bekende hij zijne misdaat is 't niet ongehoord

In uwe celle die zult gij haar zien dag en nacht
Denk nu aan anders niet meer dan het lot dat u wacht
En elke mensch deelt de droefheid de smart en de rouw
Wat was het een wreede dood voor die arme vrouw .

In het derde " *Complit* " , zoals Georgette schrijft , kunnen we dus lezen dat het lijk langs het kanaal afgedreven is tot brug van Plassendale en daar gevonden werd . De stukken waren waarschijnlijk in een zak gestopt .

Te Bredene zullen ze wel een zucht van verlichting geslaakt hebben .

§

§ §

Ik wil een punt zetten achter het hoofdstuk " Moorden " maar dit wordt dan " het orgelpunt " , namelijk de bestraffing van de misdadiger . Ik heb reeds gezegd dat dit voor de liedjeszanger echt geestig wordt indien het over een massaterechtstelling gaat . Alice Sinaeve heeft het lied over de bende van Pollet opgetekend. Het gaat hier niet over hun misdaden , maar uitsluitend over het ter dood brengen van de misdadigers . Dit gebeurde te Bethune , in Noord-Frankrijk , op 11 januari 1909 . De wandaden zelf werden kond gedaan in andere liederen .

Hier volgt het lied zoals het neergeschreven werd :

DE BENDE POLLET

Refrein
De bende Pollet is onverlet
't Hoofd afgeslagen
En in dorp en stee is t'volk te vree
Niemand zal klagen
De laffe barbaars die moordenaars
Zijn nu gestorven
Verdiend was hun straf
Wijn zijn er goed van af *(sic)*

Daar kwamen de berichten
Uit Frankrijk reeds aan
Dat men de vier booswichten
Het hoofd nu ging afslaan
Het was waar de moordanaarsbende
Van Hazebroeck moest op t'schavot
En zoo heeft toch alles een einde
Den oppersten rechter is God

Het nieuws werd gauw vernomen
Alsdat dat de Guillotien
Van Parijs was gekomen
Elk liep er henen zien
Er waren veel duizende lieden
Van s'avonds alreeds in de stad
Die kwamen om dat af te spieden
Niemand was er van afgemat

De klok had d'uur geslagen
Het uur van hunne dood
De rechter kwam opdagen
De stilte was nu groot
Deroo werd den eersten genomen
En gebracht tot bij t'schavot
En zoo onder het mes gekomen
Was t'gauw beslist met zijn lot .

Den tweeden die moest volgen
Dat was Canut Vroomant
Hij zag vergramd verbolgen
t' Was Pollets Luitenant
Hij werd op de wipplank gebonden
Zijn hoofd viel dan onder t'mes
En zoo was zijn leven verzwonden
Mocht het voor het volk zijn een les

August Pollet, den derde
Het was nu zijnen toer
Hij kwam nu ook te berde
Elkeen die stond op loer
Hij had veel moorden ten laste
Hij stond daar met t'hert vol verdriet
de beulsknechten namen hem vaste
En spoedig was hem recht geschied

De kapitein der bende
Werd den laatsten onthoofd
Hij die geen medelijden kende
Werd ook t'leven beroofd
Voor die moorden en hun wreedheden
Hebben zij hun straf ondergaan
De menschen zijn allen tevreden
T'is nu met die bende gedaan .

§
§§§
§

HET VISSERSLIED

De vissers die op zee hun naamloos graf vonden sedert het begin der tijden hebben ons eigenlijk nooit helemaal verlaten. Gestuwd door het klagend geloei van een verre boei sliert hun rusteloze geest mee met de zoutgeladen mist die geruisloos over de baren landwaarts schuift en daar het effen strand , de dijkglooiing , en de uitgevreten duinen streelt . Ze verheffen zich mee met de nevelen die omhoog glijden uit kaaien en dokken , ze zweven vandaar door de straten , kijken door de ramen en betasten eventjes aarzelend de deurknoppen . Ze spreken tot ons met de zeewinden en zijn wanhopig omdat niemand hun boodschap begrijpt . Wij horen slechts de wind in al zijn tonen , maar toch dringt soms iets tot ons door wanneer hun stem tot een gehuil uitstijgt . Dan denken we aan hen en aan onze broeders die op dit ogenblik op zee worstelen .

De vissers en hun families vormen een gesloten gemeenschap , vroeger nog veel meer dan heden ten dage . Hun liederen ontstonden binnen de eigen clan en werden ook daar gezongen . Zelden is het een vrolijk lied . Soms zongen ze alleen over de hardheid van het beroep maar in de meeste gevallen is het een requiem voor de laatste slachtoffers van de zee .

Ook over het harde lot van andere arbeidersgroepen weerklonken droevige liederen . Mijnwerkers weten ook niet welk lot hen wacht wanneer ze in de ingewanden van de aarde nederdalen en men kan hun toestand enigzins vergelijken met deze van de vissers .

De zee is onberekenbaar en generaties van een doodarm maar sterk ras zijn er nodig geweest om jonge mensen nog aan te zetten het beroep van visser te kiezen . Liefdadige instellingen werden zelfs opgericht door " goedhartige " mensen om te beletten dat visserswezen zich van de zee zouden afkeren . Eenmaal dat ze hun lotsbestemming gekozen hadden kon geen klaaglied de vissers aan land weerhouden . Integendeel . Ze herkennen zichzelf in hun liederen : Die stoere mannen die de elementen trotseren voor hun gezin , dat zijn zij , en dit stemt hen tot fierheid . Aan de rest wensen ze niet meer te denken . Dat doen dezen die aan wal blijven.

De meeste visserslieder en ontstonden in een tijd toen de visser niet als arbeider werd erkend . Hij kreeg immers een klein pro-cent van de opbrengst en werd bijgevolg niet beschouwd als werknemer . Zo schreef Lodewijk de Raet even voor de Eerste Wereldoorlog : " Nooit heeft de Regering op wetgevend gebied iets voor de vissers verricht . Niet één der sedert 1887 afgekondigde arbeidswetten is op hen toepasselijk : men mag ongestraft hun loon achterhouden of hen dwingen tot winkelnering ; als slachtoffers van een ongeval worden zij of hun naastbestaanden tot armoede gedoemd . Oud geworden hebben zij niet eens recht op de 65 frank jaarlijks pensioen aan alle andere arbeiders van stad of dorp toegekend . "

Dit was het drama in een notedop .

Aan het thema " Vreugde en verdriet in het visserslied" heeft onze konfrater Jozef Klausing een brochure gewijd , en daarin belicht hij de verschillende aspekten die aan bod komen . Jef is in ons gewest trouwens de specialist van het volkslied en het is geenszins onze bedoeling in zijn vaarwater terecht te komen . Met deze korte inleiding doen we dit zeker niet .

Zonder al te veel kommentaar willen we hier enkele visserslieder en afdrukken .

DEN ZEEVISSCHER

Of de Schipbreukelingen van Nieupoort

Gebeurd op 10 Juni 1891 Stemme : De Vlaamsche boot

Wie van ons allen de zee niet heeft bevaren
of getrotseerd haar grootheid en geweld,
kan zich ook niet erinneren de gevaren
die zij gedurig aan den zeeman stelt
den werkman die alreeds te straf moet werken
om te verdienen voor vrouw en kind het brood
niettegenstaand zijn lot niet kan bemerken
aan welk gevaar den zeeman staat bloot .

Refrein
Geen dag is nog aan d'horizont verschenen
dat men geen rampen te betreuren heeft
alwwêer een schip ligt in de golv'verdwenen)
waarvan geen enkelen zeeman overbleef) bis

Der zeemans schaar zijn ons visschers diegenen,
die op de golven 't meest zijn in gevaar,
die zonder vrees op den plas zeilen henen
met moed en kracht trotseeren elke baar,
en dan aan 't werk voor ouders,vrouw en kinderen
in 't midden van die onmeetbare zee ,
niet denkend aan 't gevaar dat hun kan hinderen
doorstaan zij somtijds zooveel druk en wee .

En als een storm al uit het westen woede
dat iedereen van schrik te lande beeft
ziet gij die kleine schuit die God behoede
't is den visscher die op de golven zweeft
onder hem zee en boven hem vlagen
het hemelsch vuur dat slingert heen en wêer
met moed en kracht wil hij dat lot verdragen
hij weet dat hij een vrouw en kinders heeft .

Gij rijken die door geld en goed op aarde
u al bezorgt wat 't hart begeeren kan
denkt toch eens aan den zeeman die vol waarde
voor u doorkruist den woedend'océaan
terwijl gij in kasteelen en paleizen
vol weelde en pracht floreert op ban en feest
ziet men dien visscher door storm en wind opreizen
voor vrouw en kind trotseren elk tempeest .

Ziet gij die vrouw , hoe zij aanziet die baren
ziet gij dat kind , dat aan haar voeten kniely
zij wacht haar man in d'uiterste gevaren

dat kind zijn vader is misschien onbezield
helaas ! geen ziel vertoont zich in het Oosten
vol angst en vrees did zij den Opperheer
geen sterv'ling kan die moeder nog vertroosten
misschien en heeft dat kind geen vader meer .

VISSCHERS WEE

Voorgedragen door Duo Ransart
Woorden van Mijnheer Palier
Oude Waag 5 , Antwerpen

'T is 3 uren in de morgen
De visschers gaan in zee
Terwijl hun vrouwen vol zorgen
T'huis blijven in stil geween
In 't duister ziet men ze varen
Naar het onbekende oord
Terwijl zachtjes over de baren
Klinkt klokjes zoet akkoord

Refrein
Bim Bam , Bim bam
Klinken de klokjes zoo teer
B. B. B. B.
Visschers keer toch spoedig weer
B. B. B. B.
Voor wind en gevaar keert weerom
B. B. luiden de klokjes
Bim, Bam , Bom

De storm is nu weer aan 't fluiten
Over hutten en steeg
De visschers die zijn nog buiten
Menige vrouw die neer zeeg
Voor 't kruis van hem die gebiedde
Over land en zee
Doch terwijl zijn wil geschiedde
Klaagt de noodklok haar wee

De storm is aan het wijken
En als spoken in de nacht
Zoeken de vrouwen naar lijken
Van hen die werden verwacht
Menige vrouw ziet men knielen
Bij 't lijk van haar zoon of man
Terwijl men bid voor hunne zielen
Klinkt de doodsklokke dan

Voor feesten en voor praalsteenen
Komt uit de staatskas geld
Maar visschers weduuw en weezen
Die worden niet meegeteld
Dat is dus hunne belooning
Voor trouw aan hunne patroon
Vrouw en kind nu zonder woning
Bedreigt met spot en hoon

Na ieder couplet volgt een verschillend refrein . Ik bespaar u echter het herhaalde Bim , Bam , Bom .

TWEE BLANKENBERGSCHE SLOEPEN

Men hoort niet als ramp en malheuren
Zoowel op zee als op de baan
Gelijk nu weer komt gebeuren
Twee sloepen zijn hier vergaan
Door storm komt soms ongevallen
Gelijk er ook in zee is gebeurd
Nooit kwam zoo iets voor te vallen
Waar men van spreekt alsook betreurt

't Was in December laatstleden
Als een verwoed gestorm losbrak
Vielen op knieën in gebeden
Toen met eens een mast afbrak
Een traan was in 't oog gedrongen
Wreef dien weg met diepe zucht
Nam dees zucht in 't hart gestrongen
En ach God zij kon niet op vlucht

Den vloed stond hol was toegenomen
Doch gleden de sloepen zeer fel
Zij zwoegden aan land te komen
En dreef hun ter dood zeer snel
Zij kon dien kamp niet bestrijden
Dees martling was hun te groot
En riep God heb medelijden
En red ons uit onzen nood

Daar zagen zij den docd voor oogen
Het was met hun moed gedaan
De sloepen wierden overwogen
Om hun van boord te slaan
Den schok den slag was gegeven
Zij worsten daar in den stroom
Helaas zij waren van 't leven
Hier aan de kust van dezen zoom

De redboot wierd in zee gelaten
Men hoorde noch klacht of geween
Want klagen kon hun niet baten
Als 't schip onder water verdween
Met moed kwamen zij om 't leven
Alsook door hun standvastigheid
Zoo wilden ze aan wal begeven
En zijn nu ook in de eeuwigheid

Toen men het nieuw had vernomen
Welk een ramp was hier gebeurd
Weldra kwam 't volk toe te stroomen
Waar de stad zoo diep om treurt
Men tracht hun lijk op te sporen
Om hun de laatste rust te biën
Voor eeuwig misschien zijn verloren
Er komt daar veel volk naar zien

Men zag dit schouwspel diep bewogen
De familie was ter dood ontsteld
De smart las men op d'oogen
Te midden van 't volk gesneld
Veel menschen gingen aan het weenen
Als men dees lien zagen in rouw
Het volk die zal u beweenen
Alsook voor dees schamele vrouwe

Deze ramp die doet ons beven
Van visschers en alle liën
Vele wagen hier ook hun leven
Zooals het men hoort en zien
Bedenk als g'op zee moet varen
En altijd in gevaren zijt
Vraag God, om u te bewaren
Zijt ge van 't ongelik bevrijd

(zoals opgetekend door Alice Sinaeve)

o
o o

In de nacht van 12 op 13 december 1912 zonk het lichtschip " Westhinder " tengevolge van een aanvaring . Tien opvarenden verdronken . Over deze ramp bestaat volgend lied . Woorden door Julien Bullaert .

(Wie het Muziek van dit Lied wil leeren , komen alle zonen Maandagen bij CHARLES NEYTS , Kapellestraat , Oostende)
Druk. Naessens , Sint Andries .

HET VERGAAN VAN DE WESTHINDER

Den Westhinder in den grond geboord
Daar hoort g'overal van spreken
Menig kloek man in zee versmoord
T'baate niet allemaal hun hulpkreten
Nu liggen zij allen te saam
Begraven in den Oceaan

Refrein
Denkt aan de weduwvrouwen
En aan de kinderen klein
Die thans zonder een trouwen
Vader of echt'genoot zijn
Ziet ze de handen vouwen
De diep beproefde liên
Men hoort de kind'ren smeeken bovendien
Vader ! nooit zullen z'hem wee_zien .

Den Westhinder lag op zijn plaats
Om in tijd van nood hulp te bieden
Op eens geroep op zee weerkaats
Van in grooten nood zijnde zeelieden
Met moed zijn zij er heengegaan
Maar zijn met man en muis vergaan .

Hoe vreeselijk toen dit gerucht
Zich in de stad kwam verspreiden
De vrouwen zijn naar zee gevlucht
Met t'gedacht hunnen man te bevrijden
Doch te laat was het och heer
De brave waren er niet meer .

En dagelijks komen aan strand
Kinderen en vrouwen treuren
Nog niet een lijk is aangeland
Zoo iets heeft men nooit weten gebeuren.
De vrouwen smeeken op hun kniên
Mocht ik zijn lijk nog een maal zien .

Over het verhaal dat hier gebracht wordt is wel een en ander te zeggen . De tekstschrijver heeft het zich niet moeilijk gemaakt en zijn relaas geput uit vele reeds bestaande vissersliederen . Vergelijk maar even met de twee voorgaande .

o
o o

VAARWEL VISSCHERSLEVEN

Uitgegeven door A.Cneuvels -
De Ridder . Tongstraat 6
Gent

'k Ben een visscher van zestig jaren
Met visschen ben ik grootgebracht
'k Heb zelfs gansch mijn leven bevaren
De woeste zee bij dag en nacht
Maar nu moet ik het visschen staken
't Is d'ouderdom die het gebied
Ja 'k voel gansch mijn krachten verzaken
Nochtans het baart mij groot verdriet .

Refrein :
Vaarwel, duurbare netten en schuitje
Vaarwel trouwe makkers der zee
'k Heb u steeds bemind als mijn bruidje
Naast u trotseerd'ik ramp en wee
Vaarwel, wreede bruischende baren
Gij die mijn bootje vol gedruis
Soms joeg, 'lijk de wind droge blaren
Vaarwel, 'k moet naar 't oudmannenhuis

In 't oudmannenhuis moet ik sterven
Wellicht zijn mijn dagen geteld
Want daar ik nu alles moet derven
Is 't een bange smart die mij kwelt
Liever dan al 't aardsche genoegen
Zou ik bij storm en woest gedruisch
De zee met mijn bootje doorploegen
Liever dan naar 't oudemannenhuis .

'k Kan veel uit het leven vertellen
Van stormen en rampen vol pijn
Waarin soms veel visschersgezellen
Naar d'afgrond heen gezonken zijn
'k Herinner mij nog hoe mijn vader
Bij een stormweer stond bij het roer
Toen eensklaps het golvende water
Hem mee naar de eeuwigheid voer

Ge ziet dus hoe het visschersleven
Een schakeling is van ellend'
Door onheil en smarten omheven *(sic)*
De zee is een woedend serpent
Die steeds op haar prooi ligt te gluren
En word gij dan oud 't is een kruis
Want na zooveel leed te bezuren
Moet ge naar het oudmannenhuis .

OP DE ZEE

Het matrozen leven is voorwaar
beste vriende ik zeg het u klaar
ja waarlijk voor ons op dees aarde
het meeste waard
Altijd zijn wij vrolijk en blijgezind
worden van eenieder ook bemind
Omdat wij steeds zijn vol plezier
en altijd fier .

Refrein
Zoo varen wij steeds op en neer
op de zee , op de zee
Wiegelen wagelen zoo heen en weer
op de zee , op de zee
Wij kennen geene druk of wee
op de zee , op de zee
Maar slijten ons leven te vree
op de zee , op de zee .

Komen wij soms weder van de reis
dan kijken wij achter geen prijs
Maar zwieren den dag en nacht
Met ons gedacht
En wanneer het uur is wederom daar
dan trekken wij weer blij te gaar
begroet door elkeen op 't land
steken wij van kant

Wij vreezen geen storm of geen orkaan
Men ziet altoos op de bres staan
Onheil ofwel tegenspoed
't geen soms lijden doet
En wanneer 't oogenblik brak aan
dat ons duurbaar schip kwam vergaan
en roepen wij met volle kracht
't is ons lot dat ons wacht .

o
oo oo

In " Roepsteen " van juni 1976 heb ik verteld hoe in het jaar 1888 het visscherschip " Noordster " door aanvaring tot zinken werd gebracht . De bemanning werd als verloren beschouwd . Maar zie : na zes maanden kwamen ze terug te Oostende . Zodoende hebben ze elk twee lijkdiensten gekregen . Daarover bestaat natuurlijk ook een lied dat reeds een paar maal werd gepubliceerd . Hier volgt de versie van Alice Sinaeve , die bij het optekenen hier en daar wat moeite heeft gehad .

ZES VISSCHERS

Komt vrienden hier in 't ronde
En luistert naar mijn lied
Hetgeen wij gaan verkonden
Is nog nooit op aard geschied
Men hoort van alles spreken
Hier op het s'wereldsdal
Maar nooit is het geweten
Zulk een wonder geval

Refrein
Van zes visschers voortaan
Die waren op zee gegaan
Nadat zij waren begraven
Kwamen ze in Oostende aan

Den eersten van November
Ging er zes man aan boord
Om in zee voor vrouw en kinders
Te gaan zoeken hun brood
Door een wreed onweer
En een schrikkelijk orkaan
Werden dees moedige lieden
Op een zandplaat geslaan

Refrein
Maar met vreugde groot
kwam er een zweedsche boot
Die deze dappere visschers
Kwam redden uit den nood

Zij werden opgenomen
Naar een vreemd land gebracht
Hun schip dat werd gevonden
Door hondert vijf en tach *(Hier heeft Alice*
Dat hondert vijf en tachtig *geaarzeld)*
Van die Oostendsche stad
Door een vreeselijk onweder
Zes man verloren had

Refrein
Ach God wat groote pijn
Voor vrouw en kinders klein
En die vaders en de moeders
Die daar ouders van zijn .

De famillie die lammenteerden
Met t'hert vol droefenis
Deed een dienst celiebreeren
voor hun ziel en lafenis
Den dienst die was gezongen
Al zes dagen voortaan
Een depeche was gekomen
Al in Oostende aan

Refrein
Vaders en moeders teer
stort geene tranen meer
Want binnen eenige dagen
Ziet gij uwe zonen weer

In plaats van smert en ellende
Ziet men niets anders meer
Dan vreugde in Oostende
Van menige ouders teer
Ach God wat groote vreugd
In hun ouden dag
Hun kinders te omhelzen
Die men reeds verloren zag

Refrein
En geheel ons visscherij
Is nu verheugd en blij
En gheel de stad Oostende
Is nu verheugd en blij .

o
oo oo

Hier een lied uit een ander schrijfboek . Het werd waarschijnlijk opgetekend uit het geheugen . Dat zult u wel merken .

ZEEMANSLIED

Wat is het lot van menig mensch op aarde
Als men bedenkt den stiel der visscherij
't gedacht alleen die zooveel onrust kan baten
Nooit geen second van ongeluk bevrijd
Een ambachtsman kan zich aan land verhelpen
Zijn vrou en kind gereed om bij ter staan
Maar een visscher kan zijn traanen niet stelpen
geen toevlucht soort als hun bootje *(toevluchtsoord)*
komt te vergaan

Aanschouwt dien visscher met zijn mandje te vertrekken
Hij geeft een kus aan kindren en duurbaar troost (kroost)
Terwijl de vrouw haar tranen komt te dekken
spreekt zij hem aan en overlaad hem met troost
altijd al met gemoed
Zij ziet hem na en staat van schrik te beven
Als dan de boot de kaai vaart af
Want geen éénen dag zijn zij zeker van te leven
dan elk oogenblik dient de zee tot hun graf

Een storm breekt los en daar bij mistig weder
Altijd in gevaar in de grond te worden geboord
Hun korreboel en mast wordt weggeslagen
Men bid men smeekt maar hun stem word niet aanhoord
Het dwaalt af de dood staat voor hun oogen
Tusschen water en lucht geen hoop op redding meer
Hij denkt aan vrouw en kinderen smart bewogen
Terwijl alles zinkt al in de diepte neer

Hoeveel weduwen en weezen ziet men in Oostende
Van smorgens vroeg dwalen zij langs straat
Hoe menig kind die vader nooit kende
En voor de vrouw haar man niet meer bestaat
Dien rijken vrek heeft 't goud maar weggesloten
Een hooger loon verdient de visscherij
En wilt daarom geen visscher nooit verstooten
Hun lot alleen die baart veel mede lij

o
o o

DE BRANDENDE SCHUIT

Men hoord in de verte een klacht vol van wee
Die springt in 't herte in 't midden der zee
Veel volk is aan 't strand 't wordt werkelijk verplet
En stuurt daar ten hemel een vurig gebed
Daar ligt iets te branden. O wat droefheid groot
Elk zucht vol verlangen en ziet naar een boot
Men schiet in de verte, een schip gaat vergaan
Och arme zeeman wat droevig bestaan .

Een vrouw zit te weenen nu daar op het strand
En smeekt och God spaart toch mijn duurbaar pand
Op dat schip in de verte daar is hij misschien
Ik sterf schier van smerte wie zal mij hulpe biën
Ja sedert twee jaren is hij weg mijn lieven zoon
Trotseert hij de baren is dat nu zijn loon.

Een kreet hoort men slaken die vrouw valt neer

Op 't vaartuig die brand ziet zij haar zoon nu weer

Een knaap slechts twaalf jaren stond aan hare zij
Riep 'k spot met gevaren 'k moet stelpen uw lij
Hij riep Albehoeder help ons uit den nood
Wil redden mijn broeder 't gevaar is groot
Daar hoort men een kreet een gesnik op het strand
De jongen zijn boot nadert de schuit die brand
Op eens ziet men wijven elk stuurt een gebed
De knaap had zijn broeder en makkers gered

Daar komt hij ter nader weg is nu de smart
Daar ligt hij omarmd aan zijn broeders hart
Kom mijn lievelingen zoo klinkt moeders stem
Men hoort daar nu zingen lofzangen tot hem
Die zoo jong van jaren spotte met noodlot
Trotseerde hij de baren en trouw stelde op God
Hij roept lieve moeder zegent ons welaan
Het schoonste loon die voor mij kan bestaan .

§
§ §
§

OVER DE MODEPOPPEN

Mannemensen , als ge nog niet weet wat " de mode " eigenlijk is en wat je dat kost , dan wil ik dat eens uitleggen . Het is niet dat ik veel slechte ervaringen heb met mijn eigen vrouw, want die is tamelijk zuinig op dat gebied omdat ze niet altijd en overal haar maat vindt . De mode is de grootste zwendel die op aarde bestaat , je puurste geldklopperij en oorzaak van verkwisting in onze consumptiemaatschappij .

Bij voorbeeld . Verleden jaar liepen alle vrouwen met lichte laarsjes die de kuit omspanden . Waarom ze die droegen weet ik niet . Misschien maar omdat ze het allemaal droegen , maar dat is weer geen uitleg en zo blijven we in het rond draaien. Het jaar daarop beslist de modemaker : gedaan met die lichte laarsjes . Dit jaar dragen ze allemaal zware, hoge dragonderlaarzen, zelfs postiljonslaarzen en deze zijn van het zwaarste kaliber . En hebt ge ze gezien, verleden winter, de vrouwtjes ? Ze sleurden hun laarzen achter zich aan gelijk galeiboeven die ijzeren ballen aan de voeten moeten voortslepen. Ze liepen al waggelen voort omdat ze de knieën niet konden plooien en hun voeten sloegen links en rechts om ten gevolge van de erbarmelijke hoge hielen die de stupsels wat groter lieten schijnen .

En hebt ge nog één vrouw ontmoet met lichte , kuitomspannende laarsjes ? Ja , hier en daar een mens op jaren . Maar jonge ? Geen ene ! Duizenden laarsjes lagen te rotten in een hoek , en kom me niet vertellen dat ze versleten waren .

Wat de kleren betreft , helemaal hetzelfde . Ik zal slechts enkele jaren teruggaan . Herinnert ge u die onzalige tijd toen de helft van de vrouwen rondzeulden met jassen en rokken tot op de grond . Vies ! Echte slunsepalluls ! En ze liepen er nog fier bij ook .

En opeens beslisten de modemakers dat ze het roer volledig moesten omgooien . Maar dan : volledig . Toen kwam de heerlijke tijd van de mini-rokken . Heel de lange rotzooi vloog de vuilbak in en veel mannen kochten zich een nieuwe bril .

't Was te schoon om lang te duren want 't was niet goed voor de commers . Er moesten dus wat langere rokjes komen . Veel jonge meisjes volgden maar langzaam want ze voelden wel dat een beetje reklaam geen kwaad kon .

Dit is dus het mechanisme van de mode . En daar is geen pardon voor . Ge zegt tot uw wederhelft : Waarom draagt ge dat schoon blauw kleed met die bloemekens niet meer . Ge staat daar goed mee . En zij antwoordt : Dat kan ik niet meer dragen . Dat is een kleed met volangskens en dat is geen mode meer .

Het volgend jaar vraagt ge het zelfde over dat groen kleed en ze zegt : Dat is er een met een spletje . Niemand draagt dat nog . En dat gestreept kleed ? Die is te laag van taille . Geen mode meer . En zo gaat het voort . Vandaag zijn de charlestonkleeds in zwang en hebben de vrouwen platte borsten ; het volgend jaar is er weer een hoge taille en dan hebben de vrouwen plots opnieuw borsten dank aan een aangepaste sjouchièn .

Alzo hebben ze vroeger wijde rokken gekend waarmee de vrouwen slechts langs de koetspoort hun huis konden betreden . Later waren ze zo smal dat ze de tram niet opkonden en om een duwtje tegen hun achterwerk verzochten .

Ik ben natuurlijk de eerste niet die dat gekke gesjacher heeft opgemerkt . De wisselende mode is reeds lang een dankbaar onderwerp voor de liedjeszangers . Ieder jaar kregen ze iets nieuws op hun repertoire . Dit haalde nooit veel uit want op dat punt zijn de vrouwen keihard , ijzig, maar ook willoos .

Ge zegt zeker : Er wordt hier niet over de mannen gesproken . Het was mijn bedoeling daarover ook een heleboel te schrijven , maar er blijft me geen tijd over . Stipt om elf uur heb ik

een rendez-vous met mijn kleermaker . De broekspijpen van mijn beste kostuum zijn te smal en zulke stovebuizen draagt niemand meer .

o
o o

Omdat men niet zou denken dat ik alleen tegen de vrouwenmode ben , geef ik eerst en vooral een liedje waarin ook de mannen er van langs krijgen :

DE MODEPOPPEN

Als men in den dag langs de Meir eens passeerd
of gaat langs den grooten boulevard ,
als werkman zou men dan zijn gegeneerd,
als ge daar ziet al dien groote jar (genre)
beziet dan die heeren hun gangen met zwier,
op een deftig en rijke manier
Maar zoo stijf als een huis
en zoo zuur als 'ne pruis
Loopen zij daar zoo fier als een luis .

Refrein
Op zijn koppeke 'ne pistolet (deukhoed)
Schoentjes in fijne laké
Op zijn neuske 'ne pince-nez
En daarbij nog een floere gilet
Op zijn fraksken 'nen bloemequé
Zijn broeksken naar de laatste snee,
Maar hetgeen hij mankeert is een beetje pree
In zijnen portemonaie

Maar 't is niet alleen van het mannelijk geslacht
Dat er kwestie is , want door den band
Loopen ook de vrouwen met hun zotte pracht
Door de stad langs dezelfde kant
Ze zwaaien en heffen de rokskens omhoog
Als het slijk weer is of pooier droog
Met den teut geblanket
Waar dat ieder op let
Maar daarmee zijn ze nog 't meest gezet .

Refrein
Op heur schrobber 'nen valschen toppé
Daarvoor 'ne filé (filet=netje)
Op heuren hoed zoo n'en heelen bouqué
Daar amuzeert z'heur corset,
Haren hals is zoo dik als haar leen
Van boven is 't allemaal in zij en moiree
Maar van onder is het patté.

Zoo loopen er veel menschen leelijk en schoon
Die men dagelijks ziet in de stad
Ze worden aan 't wandelen zoo danig gewoon
Dat z'er nooit niet van zijn afgemat
Pakt z'allemaal bijeen 't is een heel compagnie
Abonnées van den bon genie
Hun manieren zijn groot
Maar in de kas van het brood
Wel daar vallen de muizen in dood

Refrein
Op hun kamer daar is 't kaddé
Ze slapen op de planché
Op hun tafel voor hunne diner
Komt er niets anders dan een drooge snee
Op de straat zijn ze altijd parré
Daar zijn ze nog het beste tevree
Zoo doen ze altijd met de mode maar mee
Op de poef continué .

o
o o

DEN NIEUWEN VROUWENHOED

Kluchtlied

Wat ziet men nu hier in dezen tijd
Van de jufvrouwen van wijd en zijd
Zij dragen nen hoed op de kop
't is gelijk eenen mastentop
ja 't is de mode al van Parijs
Maar ziet die vrouwen zijn toch niet wijs
Ze zijn waarachtig nu zot
Met dienen hutsepot

Refrein
ja die nieuwe grooten hoed
Dat past de vrouwen goed
Drie ellen en ne voet in 't ronde
ja die hoeden zijn gepint
Met bloemen, tuul en lint
Is juist een vijgemat, zoo plat
Ha ha ha ha ha ha
De vrouwen hunnen hoed
zijn in 't ronde zes voet
Ha ha ha ha ha ha
De vrouwen zijn toch zot
Met al dien hutepot

Waarlijk de hoedjes die men nu ziet
Die zijn de grootte van een marmiet
Maar ziet die klodden staan hen zoo wel
Ze zijn van het nieuw model
Daar rond wat pluimen en ne kant
Ofwel een duive of een fezant
Zoo worden de vrouwen gezwind ,
Door de vrouwen bemint .

In het theater, komedie spel
Moogt ge nog kijken door een jumel
Ge kunt niet zeggen 't is zwart of wit
Als er een vrouw voor u zit
In windig weder dan is het plan
zij kunnen vliegen als Fareman
Komt gij ze tegen op straat,
Gaat uit de weg kameraad .

En ziet het hoedje wordt vast gezet
Met vijf zes spellen, ze zijn koket
En zoo in 't ronde alvan het haar
Zitten nog kammen voorwaar
Maar ziet die hoeden zijn toch te groot
Ze wegen ne kilo , al van het stroot
Daar wordt toch niet naar geteld
Maar 't kost de mans veel geld .

o
o o

DE BROEKROK

De mode van 't vrouwvolk die kost toch veel geld
De mans komen dat 't ondervinden
De centen die zijn niet naar weerde geteld
De mode komt hun te verblinden
't Zijn linten en strekken en anderen brol
Ja, waarmede zij pronken vooral
Dat brengt vele jongmans de hoofden op hol
Daar van ziet men zoo menig geval
Het vrouwvolk , is verzot
Op een broek, ja , een Jupe-Culotte

Refrein
Ja 't vrouwvolk zijn rare bobienen
Overtijd droeg men krinolinen
Wat later was het een valsch gat
Ja, zoo groot als een botervat

En nu laats de spannende rokken
Is den dracht van al die cocotten
Heden daags is het eene broek
Ze zijn baas, zij houden zich kloek

In de groote steden ziet men nu madam
Op straat met een broekske floreeren
Nu springen zij beter op trein of op tram
Men hoort ze niet meer lammenteeren
Die spannende rokken beene te gaar
Ja, dat was toch een groot ongemak
Dat bracht hun zee dikwijls in groot gevaar
Ja, zij zaten gelijk in nen zak
Met die broek zijn ze snel
Dat staat hun toch bijzonder wel .

In 't vlaamsch is 't een broek, in 'tfrach Jupe-Culotte
De rok vliegt nu bij het oud ijzer
Dat vrouwvolk wordt nu nogniet weinig bespot
Ze worden daarom toch niet wijzer
De mode voor alles 't " chic de Paris "
En de mans zijn daarover gestoord
Want die zotte kuren kosten geld, sapristie !
Maar zij doen toch hun grillen maar voort
Broek en broek, dat is fijn
Wie zal nu den baas van 't kot zijn .

Sa vrouwen voor 't laast ik geef u ne goe raad
De broodjes zijn voor u gebakken
Maakt u in 't vervolg op de mans niet meer kwaad
Als hij een te veel komt te pakken
De driften der mode, dat is voor het wijf
Ja, de pijp en den drank voor den man
Zoo staakt men daarmee het onnoodig gekijf
En zoo trek man en vrouw hunnen plan
Houdt u kloek , met die broek
En smijt al de rest in den hoek .

o
oo oo

BERTINO

Ik heb hem goed gekend toen hij als kleine jongen met ons samenspeelde in en rond de oude vismijn , en ook nog toen hij toegetreden was tot de " Verenigde Vischmijnvrienden " . Later heb ik hem uit het oog verloren , maar zoals iedereen kon ik zijn folkloristische pennevruchten lezen in de lokale bladen .

Als jongen " van aan den Driehoek " - nu Pauluspleintje -

was hij nog eenvoudig " Berten Lingier " , maar de olijkheid straalde reeds van zijn gezicht . De natuur had hem zijn bijzonder fysiek meegegeven . Er waren nog Lingiers die met ons meespeelden en het waren stuk voor stuk vrolijke gasten . Ik was toen nog heel klein , kon lachen om een niemendalletje , en ik herinner mij dat ik eens bijna in mijn broek plaste toen een van de Lingiers (Charles , broer van Berten) onder een vismand gekropen was en luidkeels een dwaas liedje zong terwijl zijn kozijn Gusten net deed alsof hij aan de zwengel van een orgel draaide .

De vader van Albert , Juul Lingier , droeg de bijnaam van " Lokke-Dies " , en samen met nog twee broers was hij werkzaam in de vismijn tot een ongeval hem belette verder te werken . Ze hadden hun jeugd doorgebracht op de Oude Vuurtorenwijk waar de vader vanuit Meetkerke was komen wonen .

Later is Albert begonnen met versjes schrijven en hij noemde zichzelf een volksdichter . Hij volgde de aktualiteit op de voet en droeg hierdoor zijn steentje bij tot de Oostendse folklore. Dit was zeker zijn grootste verdienste . Ik wil niet lang stilstaan bij de kwaliteit van zijn produkten . Hij trad in het voetspoor van de liedjeszangers die hem voorgingen . Als het maar rijmde !

Over hem werd na zijn dood gezongen en geschreven . Hier een staaltje uit zijn vele liedjes .

o
o o

GERANTSOENEERD

Zangwijze : *Bellami*

Vroeger aten w'ons buikje vol
Met een goe biefstuk of wat schol
Maar wij die hebben 't afgeleerd
Want wij zijn allen gerantsoeneerd.
We worden kunstenaars in 't vak
Van niekske maken wij een goe gebak
De zegeltjes worden bewaard als eene groote schat.

Refrein
Wij die zijn allen gerantsoeneerd
En dat heeft ons toch al veel geleerd
In den morgen, op den noen
Eten wij rap ons rantsoen.
Geen servet, geen chic-chic, is meer vandoen.
Heb je dan binnen uw dineetje fijn
Ne een uur heb je alweer maagpijn
Want hetgeen je nu at
Gaf je vroeger aan je kat
Heel vereerd, die zijn wij gerantsoeneerd.

Ik ken een zekere madam Chilo
Ach God , ze woog honderd kilo
En zij die wist niet wat gedaan
Om van haar vet wat af te gaan.
Maar toen men het rantsoen uitvond
Vermagerde zij rap terstond
Maar 't meest van al die zag men het aan hare dikke kont

En menschen luistert nu eens hier
Heb je geen eten drinkt dan bier
'k Geef U een raad, maar ik kan ook missen,
Je moet er toch zoo vele van pissen
Maar dat zal je ook gaarne doen ,
Want het valt buiten het rantsoen,
In de W.C. die zijn er geen zegeltjes van doen .

o
o o

FLUITJESMELK ! FLUITJESBIER

Zangwijze:*Bellami*

Wij leven in een rare tijd,
Straks geraken wij ons zinnen kwijt.
Als je hoort spreken, ge moet weten,
Over patatjes, brood en eten
Ja, zooveel timbertjes voor dit
En zooveel zegels voor dat
In de café, inde winkel en in geheel de stad

Refrein
Hoort ge dan de menschen van alhier
spreken over fluitjesmelk en fluitjesbier
Komt je van uw werk naar huis
Dan wacht jou een bitter kruis
Krijg je pap , en hetwelk
Van fluitjesmelk .
Zit je dan op 't gemak, heel tevree
Met uw vrouwtje in een schoon café
Voor de drank geef je geen zier ,
En rap weg is het plezier
Want wij drinken allemaal fluitjesbier .

En gaat je 's morgens naar je werk
Ge zijt gewapend , en heel sterk,
In het zakje , zeg niet verbazen
Vier stutjes , dat je kan wegblazen
En heel uw dag, die is verwelkt
Ge doet wat water in uw kelk
Vanavond is 't een zwaar diner,
't Is pap van fluitjesmelk .

Zit je met uw vrienden te gaar
Ja zoo heel knusjes bij elkaar ,
Je laat de glaasjes vroolijk klinken
Vergeet de zorgen , en maar drinken
Want je zit volop in 't plezier,
Je begint te zuipen lijk een stier
Maar 's nachts loopt de pispot over
Van al dat fluitjesbier .

o
o o

HOERA HET GOEIE BIER !

Zangwijze:*Heidewitchka*

Vrienden , wij zijn er nu weerom bovenop
't Bier is weer goed, dat is de klop
Veel ongemakken, die, gij moet mij verstaan
Zijn nu voor goed gedaan .
Van 't fluitjesbier, 't was geen plezier
Moest je vele pissen, zoo flauw als een mier
Maar nu hoor je zingen, van Louis, Pol en Pier
Hoera , leve 't schuimende bier .

Refrein
Hoera, het bier is weer goed kadee
En ieder burger wordt weer pottepee
Zij zullen drinken, klinken , dat is gewis
Omdat het bier nu weer 3 graden is .
Het fluitjesbier is voor ons nu geene plaag
Wij drinken allen een stuk in onze kraag.

Gaat je naar een bruiloft of naar een feestpartij
Bij drank en lied zijt je weer blij
Het goeie biertje brengt weer kracht en weer vreugd
't Doet ons hartje deugd.
't Versterkt het hart, 't brengt vele spraak,
Je kan weer zingen, zonder veel blaak
Nu hou je weer van leute en van plezier
Hoera ! Leve 't schuimende bier .

En in den tijd dat 't fluitjesbier nog bestond
Had man en vrouw, 't is geen affront
Na samen een feestje te hebben gedaan
Voor elk een pispot staan.
Dat is voorbij, zuchten wij blij ,
Eén pispot volstaat voor allebei.
Het biertje laaft ons , maar het brengt nog erbie
Voor ons ook economie .

OP DE VISCHMARKT
---------- versie BERTINO - Zangwijze: *My Bonnie*

Op de vischmarkt ben ik geboren,
Op de vischmarkt ben ik gekend.
Heb ik geen visch, dan loop ik verloren
Heb ik er veel, dan ben ik kontent.
Roggen, platen, tongen , zandschullen
Verkoop ik in 't groot en in 't klein
Trachten altijd mijn karre te vullen
Tegen dat morgen slecht were zou zijn
Want als de visch te diere is
Loop ik met scheen of paling .

o
o o

ONDER DE TETTEBRUG
---------- Zangwijze : *Sous les Ponts de Paris*

De paartjes van dees dagen ,
Die hebben een geluk
Ge hoort ze niet meer klagen ,
Of slaken eene zucht
Z'hebben gevonden een schoon oord
Waar men elkander bekoort
En zij die gaan, ja dan heel vlug
Naar de tettebrug.

Refrein
Onder de tettebrug
Daar hoor je veel gerucht
Ge hoort daar niets anders
of zuchten en klagen
En de paartjes hebben hunder behagen
En zij die riep Pierre
Och doet dat nog ne keer
En hij die was er zoo lenig en vlug
Onder de tettebrug

Een paartje ging gaan wandelen
Op de boulevard de midi
En hij die sprak zoo zachte
Mijn kleine lieve cherie
Ik heb gehoord van een schoon oord
Waar men elkander bekoort
Maar ze riep heel vlug
Tot hem terug
't Is onder de tettebrug

'k Zat in den hof te vrijen
Luistert maar want 't is waar
'k Zag daar een schoon koppeltje zitten
Van 95 jaar
Hij sprak welaan , tot haar voldaan
Of heb je mij niet goed verstaan
Maar ze zei heel stug
Tot hem terug
We gaan naar de tettebrug

o
o o

NA DEN OORLOG

Zangwijze : *Ouwe taaie*

Zit je te vertellen, bij vrienden of gebuur
Over den oorlog en zijn langen duur
Alle dagen patatten, of grijs plakkende brood
Maar na den oorlog, zeg heb maar geen nood.

Refrein
Alle dagen koekebrood en pistolees
Alle dagen is het bij ons feest *(bis)*

En branden de lichten, in café, huis en straat
Dan stralen de gezichten zoo heel blij
Of als je in den Zomer op pic-nic uitgaat
Dan loop je gauw al naar de bakkerij.

Refrein
Boterkoeken, pudding, eet je om ter meest
Alle dagen is het bij ons feest *(bis)*

De vrouw zal niet meer zagen,
Wat eten wij vandaag ?
Gedaan zal 't zijn voor goed al met die plaag.
De frietjes zullen bakken, biefstukken en kalkoen
Gedaan is 't met de bloemkools en andjoen.

Refrein
Corteletten, zwijnemutsen en goe vleesch
Alle dagen is het bij ons feest.
Spek en eiers , hammevlees, keun of kalkoen
Na den oorlog zullen wij ons besten doen .

o
o o

OP DE FOOR

Zangwijze : *Medelij jet (?)*

'k Ben verliefd met Marietje ,
Ach zoo een goeie sloor
En eens sprak zij mijn Pietje
Gaat je mee naar de foor .
Daar zullen wij beleven,
Plezier en pret, en leute er bij .
Ik stemde toe, maar 'k bleven
Zoo stilletjes aan haar zij.
't Eerste plezier weleer ,
Waren de bootjes op en neer .

Refrein
Nog ne keer, nog ne keer ,
Het ging zoo stilletjes, weg en weer .
Ik voelde mij, ja, ge moet verstaan
Vijf, zes meters omhooge gaan .
Nog ne keer, nog ne keer ,
't Is toch zoo geestig en 't doet toch geen zeer
Marietje, die werd er geheele gansch rood,
En 'k waren ik bijkans dood .

Vandaar gingen wij naar het schietkot
Marietje was toppezot
Ze mikte, schikte , schoot heel broos ,
Zoo slag op slag , een roos.
De slingerpisjes wat een los
Daar draait je rond, precies n'en tol.
Marietje, die had toch zulke plezier
Maar ik, je ziet dat van hier .
Sprak Marietje, 't is genoeg
Maar weet je wat ze mij vroeg

De paardjesmolen draaide prat
En mijn Marietje zat
Op zoo een oude paardeknol
Vol plezier en lol .
Maar dat draaide , Mijn God , niet snel
De Montagne russe , daar ging het wel
Wij draaiden zoo op den duur
Aan honderd in het uur .
Marietje had zulk plezier
Zij riep ach liefste Pier .

De kwiek-kwak lag wat verder af
Wij liepen op een draf
Ik en Marietje, die goeie brok
Die kregen schok op schok .

De rollen mieken Marietje rood
Ze viel, en geheel heur g..t lag bloot
Ze vluchtte weg, maar 't vond haar alras
Op de rupse zoo van pas
Het zeil viel neer ach God
En ze gaf mij tot op tot

Marietje riep, ik word chauffeur
Voor mij was 't een malheur
Ons autotje was hard als rots
We kregen bots op bots.
De cirkus kreeg ook ons bezoek
Maar 'k deed ik bijna in mijn broek
De toeren van clowns en goochelaars
Akrobaten en tuimelaars
Die deden Marietje na
En rap riep zij weldra.

Wij waren moe, we gingen naar huis
Ach God, wat bitter kruis
Wij waren gekomen in den hof
Daar was het zoo heel tof.
Marietje kreeg zoo warm als vuur
't Verergerde van uur tot uur
't Was kermis op gansch de lijn
Op de foor kon het niet beter zijn
't Was daar van op en neer,
Marietje riep weleer .

o
o o

Zo heeft u een staaltje gekregen van de rijmkonste van Bertino . Enkele van zijn liedjes zullen het blijven doen zoals " Oostende oender woater " . Tussen de honderden liedjes die hij heeft geschreven en gezongen zullen er wel betere zitten en waarschijnlijk ook slechtere . Over het genre dat hij beoefend heeft wordt geen kritiek geschreven.

§
§§§
§

V A R I A

Ik heb tot hiertoe liedjes afgedrukt die ondergebracht werden in verschillende rubrieken . Er hadden even zo goed vijftig hoofdstukken kunnen zijn want het volkse lied bezingt alles en iedereen .

Wie de moed heeft opgebracht de teksten te lezen zal het wel opgevallen zijn dat ze geschreven werden en gezongen ten gerieve van de kleine man . Door vele liederen klinkt bijgevolg een toon van opstandigheid , van zelfbeklag , maar ook van afgunst ten overstaan van dezen die het veel beter hadden . De meesten werden gezongen tussen 1890 en 1914 , een tijdperk van sociale strijd en volksontvoogding .

Sommige liedjeszangers gaven de indruk de spot te willen drijven met bedrogen jonge meisjes, maar in werkelijkheid hielden hun teksten een waarschuwing in . In een tijd waarin het vrouwelijk personeel misbruikt werd door hun werkgevers , boeren , oversten en burgerszoontjes was een dergelijke boodschap en aanklacht niet overbodig . En welke spot is meer bitter dan zelfspot ?

In de volksliedjes werd voorts geklaagd over het lot van de arbeider , zowel in de fabriek als in de kolenmijn of op zee .

Afgunst weerklinkt ook in de liedjes over de mode en er wordt ook de draak gestoken met de vrouwen uit de werkende klasse die denken zich te kunnen verheffen door zich op te dirken . De jaloersheid , onderling , was bijzonder groot . Ik wil een paar voorbeelden aanhalen en daarbij mijn eigen moeder betrekken .

Ze begon te werken toen ze tien jaar oud was en ze bracht dus ook wat geld binnen . Op zestienjarige leeftijd kocht ze zich een bloesje naar de laatste mode . De mouwen sloten zich boven de elleboog en vielen dan wijduit tot halverwege de voorarm . Ge kunt het nu geloven of niet , maar haar moeder heeft haar uitgescholden voor rotte vis , zeggende dat ze daar liep als een schandaal . En dit alleen omdat de mouwen niet langer waren ! Dit was de mentaliteit te Oostduinkerke .

Toen mijn moeder jong getrouwd was , in 't jaar negen , en te Oostende woonde , kocht ze zich een bruine wintermantel . In die tijd kende men ook de maxi-mode en bijgevolg was het een heel lange jas . Kort daarop ging ze met haar man op familiebezoek -rond Moere , geloof ik - en het is me daar iets geworden . Opgeschoten jongens liepen hen achterna en riepen spottend : " E poatere , e poatere ! " . Volksmensen droegen geen mantel . Mannen beschikten over een vest, vrouwen over een sjaal , en het viel niet in goede aarde dat mijn moeder van deze regel afgeweken was .

In dit laatste gedeelte breng ik een varia van liedjes. Om te beginnen een sociaal lied dat veel werd gezongen . Ik bezit een paar versies , moeizaam neergepend in schrijfboeken en zal daar het beste uit rapen .

ZIJ DIE NIET SLAPEN

Aan 't einde der dag ligt de arbeid ter neer
De rust komt bij donkeren nacht
't Is overal stil en het menschdom vindt weer
Al slapend hernieuwende kracht
Zelfs moeder Natuur schijnt in sluimerende rust
Wanneer zij het zonlicht niet zag
Maar toch slaapt niet alles
Er zijn er nog veel
Wier nacht is gemaakt tot den dag

Refrein
Maar zij die niet slapen
Is 't liefde vol mensch
Verpleegster in 't ziekegesticht
Een moeder die wenend
In tranen verstikt
Aan 't ziekbed van 't kindje
Om beterschap snikt
En hij ook den werker der donkere mijn
Die niet weet of hij er nog morgen zal zijn
Die afdaalt door honderd gevaren omringd
In donkere mijn zijn geluk nen liedje zingt.
(Glück-auf liedje)
Het rijke gezin heeft de kreeftensalade
Verorbert van het kostelijk souper
Ze zijn dol op visch en mevrouw ordoneert
Garnalen voor het dejeuner
En morgen trakteert zij op heerlijke tong
Zij maakt het gezin reeds belust
Zij droomen des nachts van de heerlijke visch
T midden der zalige rust.

Refrein
Maar zij die niet slapen
Is 't moedige volk
Die bonkige kerels op zee
Die stormen trotseeren
Terwille van hun brood
Op vele manieren beloerd door den dood
Maar wie als het stormt, ook niet slaapt is de vrouw
Die neerknielt en bidt vol van droefheid en rouw
Voor 't lichaamsbehoud van haar man en haar zoon
Haar moeilijk bestaan krijgt het rouwkleed...tot loon.

In zacht rode kussens der spoorwegcoupée
Daar zit een gezelschap bijeen
Ze zitten te schelden op 't mindere volk
Dat werkvolk is voor hen te gemeen
Ze vragen steeds maar hooger loon voor hun werk
Der is niets den werkman naar den zin
Ze schelden nog verder maar dan komt de slaap
En 't deftig gezelschap slaapt in .

Slotrefrein
Maar hij die niet slaapt
Is die ruige werkman
Daar voor op den locomotief
Die 't leven van honderden heeft in zijn hand
Hij wordt door geen moeheid of slaap overmand
Met een been in 't graf en d'ander in de cel
Gij eerste klas slaper begrijpt ge dat wel ?
Zijn handen zijn vuil en al stinkt hij naar zweet
Die man waakt over U
Hij gesmade proleet .

Bij het vergelijken van twee schrijfboeken valt het op hoe veel verkeerd werd afgeschreven . De andere schreef : moederS natuur is in sluimerende rust / garMale voor het dijuener / trakteer zij op eerlijke tong / die BONKERE kerels op zee / schelPen op het mindere volk / een voet in 't graf en het ander in den EEL / gij eerste klas SLAPIERS begrijFt gij hem wel / hij die gesmade proFeet .

Wanneer ik dit aanhaal , dan bedoel ik daar niets kleinerends mee . Mijn opmerking past in het raam van deze bijdrage over het volkse lied . Ik wil er ook op wijzen dat,tengevolge van herhaaldelijk afschrijven , een lied totaal gewijzigd te voorschijn komt na enkele tientallen jaren .

o
o o

Ik heb u het lied gebracht over de terugkeer van " ZES VISSCHERS " , in de versie van Alice Sinaeve . Ik bezit ook de gedrukte versie op een vliegend blad dat gedrukt werd rond 1889 door Duclos-Weyser , te Oostende (Gezongen door Joseph De Bruyne) . De titel luidt : Wonderbare Zeedrama - Ware geschiedenis van 6 Oostendsche Visschers . - STEMME : Adieu matroos . Ik wil daar niet op terugkomen . Maar op het zelfde blad vond ik een ander opstandig lied . Ik wil het afdrukken omdat de toon heel anders klinkt dan deze van vorig lied " Zij die niet slapen " . De titel luidt : " Volkslied van JAN BREIDEL "

De eendracht staat op het vaandel geschreven
De Breidelszoons zyn nu weer by malkaar
Zy die voor fransch geweld niet moesten beven
Ofschoon de koning van Frankryk onvervaard
Wilde de vlaming voor zyn scepter doen buigen
De vlaamsche vlag vertreden met de voet
Kortryks slagveld bracht hem alras tot zwygen
De gulden sporen lieten daar hun bloed (bis)

Ik zal de byl van Breidel nog onthouwen
Of die hy velt, sterven in groote pyn
Met naakte borst en opgestropte mouwen
Vraag hy of wy geen vlamingen meer zyn
Waarom laat hy, vlaming, u verstooten
Is 't misschien lafheid die u beven doet.
Hebt ik 't bloed voor Vlaanderen niet vergoten
Zegt, jonge leeuwen , waar is al uw moed .

Vlaming, wat zyt gy dan zoo lang gezonken
Denkt gy niet meer aan onzen ouden leeuw
Hy brak de boeijen waaraan hy was geklonken
Denkt gy niet meer aan dertien honderd twee
Denk gy niet meer aan onze oude helden
Die eertyds vochten met onverschrokken moed
Breidel, De Doninck (sic) , Jacob Van Artevelde
Die voor de vrijheid hebben gestort hun bloed .

Al was myn lichaam overdekt met wonden
Ons dierbaar Vlaanderen was gevochten vry
En onze leeuw die bleef ongeschonden
Hy was bevry van fransche slaverny
Men zag welhaat de welvaert hier herleven
Eenieder was bevryd van hongersnood
Het fransch geweld was uit ons land gedreven
Schoon velen 't bezuurden met de bleeke dood.

De vlaamsche werkman wordt niet vergeten
Want hy moet werken voor een droog stuk brood
Hy mag geen vleesch of boter niet meer eten
Vlaming, welhaast sterft gy van hongersnood
Daar staat gy nu gansch uitgeput van krachten
Omdat het noodig voedsel u ontbreekt
Vlaming, men kan nog uw lot verzachten
Als gy van de stad Gent en Brugge spreekt.

Een echte vlaming kon niet lafhertig wezen
Als hy niet afstamt van verbastert bloed
In de geschiedenis staat er klaar te lezen
Dat hy is bezield met leeuwenmoed
Dat nu een vyand in ons land moest komen
Dan zouden wy , bezield door vryheidzucht
Die nooit door geen tiranen moest schroomen
De oude byl nog zwaaien in de lucht.

Waar is der ouderen fierheid nu gevaren ? De schrijver van dit " Volkslied van Jan Breidel " kon het zeker zeggen , en in de voorlaatste strofe heeft hij het gelapt !

o
o o

Het laatste couplet van vorig lied doet me terugdenken aan de oproep van koning Albert in 1914 . Kende hij soms dit liedje ? Ik denk het niet , maar feit blijft dat vanaf dit ogenblik men kon beginnen aan het schrijven van duizenden liedjes over de oorlog . Ik ga er maar eentje afdrukken . Een dat niet triestig is.

TRANCHEELIED

Nu zijn wij blijde en voldaan
Nu zijn wij blijde en voldaan (bis)
Dat wij mogen naar vrouw en kinders gaan (bis)
Allé santé pakt een mee
Het is hier veel beter dan in de tranchée
Dat is gekomen door het geweld
En geheel hersteld en aangemeld

Refrein
Maar dorsten wij passeeren aan Ramskapel
Schoten zij met bommen en schrapnels
Met obussen en brisans
Culputeurs en bataklans
Maar als er dan nog een fluit
Waren wij rap de gaten uit
En dat er dan nog een klateert
Is dat de moeite niet weerd

Als wij komen van de voorpost (bis)
Worden wij van de lanciers afgelost (bis)
Allé santé lancier pakt eene mee
Het is hier veel beter dan in de tranchée

Refrein
Nu zijn wij blijde en voldaan (bis)
Nu zijn wij blijde en voldaan
Dat wij naar Oostende stee toegaan (bis)
Allé santé pakt ene mee
Het is om te geven geld in haar porte-monné .

Dit werd geschreven op het einde van de oorlogwant op het zelfde blad , in een ander lied lezen wij : *Nu heeft de kroonprins van Duitschland /Met al zijn verstand/Zijn kroon moeten afstaan .*

Een lied dat veel gezongen werd omwille van de daverende melodie gaat over Marie Plaché . Het werd gedrukt onder de titel " Lied van de Loteling " en " Salut Marie - Tot in den Pruimentijd " .

Wanneer ik kwam te loten
Trok ik maar vieze toten
Want ik had nummer vent (vingt)
'k Was geen beetje kontent
Dan liep ik nog twee dagen
Met een stuk in mijn krage
Waarlijk gezeid
Ik had daarin veel spijt
In den loop van 't jaar kreeg ik een goede vriendin
Die mij nu oprecht met veel liefde komt bemin
't Is Marie Planché die ik nu verlaten moet
Maar ik zeg tot Marie houdt u maar goed .

Refrein
Ik moet ze verlaten ja Marie Planché
Marie Planché Marie Planché
'k Moet bij de soldaten, naar de Gentsche stee
'k Zeg adieu salu Marie Planché .

Mietje stond aan haar deure
Zoo bitterlijk te treuren
Met d'oogen ja vol traan
Keek zij mij treurig aan
Wij gingen samen binnen
'k Verblijde hare zinnen
Met haar te doen verstaan
Dat 't ginder wel zou gaan
Ik zei aan Marie neemt hier maar veel plezier
Ik zal bij den troep daar ook maken goede sier
Opgepast dat gij nu met geenen an'dren vrijt
Anders is er voor u geen zaligheid

Zij gaf mij aan de statie
Een goede dekoratie
Twee stukken van vijf fran'
Verdondert't was mijn plan
'k Gaf ze daarvoren totjes
Want de gebroken potjes
Waren daarmee betaald .
De knoop was door gehaald.
Zij omhelsde mij en ik drukte haar hand
De liefde bleef zoo diep in ons harte geplant
Tot elkaar werd er nu ook een vaarwel gezeid
'k Riep : Salu , tot in den goe pruimen tijd .

Wijlen mijn schoonvader was een werkmens zonder geleerdheid . Hij kende niets dan werken . Hij was niet van de grootste maar het is het werken niet dat hem klein gehouden heeft . Zijn vrouw was eerder aan de struise kant , en zelfs nog een beetje meer. In bed kreeg wijlen mijn schoonvader dus nooit de meeste plaats , maar hij wist toch de beste plekke te kiezen . Op die manier heeft hij elf kinderen gekregen en met moeder samen heeft hij ze allemaal groot gekweekt . Geen frank hulp heeft hij moeten oprapen . Ik dank wijlen mijn schoonvader dat hij het zo goed heeft gedaan en van geen opgeven wist want anders had ik mijn vrouw nooit gekend.

Wijlen mijn schoonvader is dikwijls eregast geweest op bruiloften : die van zijn kinderen en van een veertiental kleinkinderen . Hij dronk graag een pint , maar kon er niet goed tegen en was vlug in stemming . Dan zong hij onveranderlijk het lied van Jan Olieslagers en " Scharesliep " . Dat laatste liedje was zo'n meezingertje .

Gun mij het plezier dat ik hier ter nagedachtenis van wijlen mijn schoonvader nog eens de scharen slijp .

Nieuw Kluchtlied : SCHAARE - SLIEP

Zie vrienden en gehacht publiek
ik zal u iets gaan zingen
k'heb nu een aardig mekaniek
het speeld zonder meziek
ik was maar nauwelijks 16 jaar
toen ik dat kwam te erven
k'kreeg dat machien van mijnen vaar
'k reis ermee hier en daar
wel vrienden gewis zie hier nu wat het is

Refrein
Schaare-sliep ! schaare sliep
ik was maar 16 jaren
ik vreesde geen gevaren
schaare sliep ! schaare sliep
ik was maar 16 jaren
als ik achter schaartjes liep !

Den eersten dag met veel beslag
zat ik verheugd te slijpen
daar kwam een meisje lief en zacht
k'had haar al in 't gedacht
zij gaf mij dan haar schaar in d'hand
en sprak mijn lieven jongen
k'weet dat ge slijpt toch zoo galant
k'sprak tot haar zoo scharmant
voor een lieve meid slijp ik toch zoo verblijd

Ook een oud wijf van 60 jaar
met een paar scheeve beenen
ja gansch verbusteld was heur haar
zij toonde mij heur schaar
ik zag ze aan gansch miskontent
t'was een uit het oud ijzer
en k'gaf die schare rap en vlug
aan dat oud slot terug
en 'k riep dan zeer fijn
zij kan niet meer geslepen zijn.

Een bende vrouwtjes saperloot
kwamen naar mij geloopen
zij toonden mij hun schaartje fijn
riepen al slijpt eerst het mijn
zij sprongen allen rond mijn wiel
begonnen dan te kijven
en riep met eenen kwaden zucht
keerd allen wat terug
ik k'riep hun welheer
ik slijp maar eentje met een keer .

o
o o

Er kan nog wel een liedje van af om mij persoonlijk een pleziertje te gunnen . Ik heb het vaak gehoord toen ik nog heel jong was en mijn moeder waardin was in " Het Meivischje " , rechtover de oude vismijn . Ik kende toen de titel niet , maar nu heb ik de tekst gevonden in een van die oude schrijfboekjes .

DE CIRK

Men vindt in het ziezoen
Zoo menig raar kapoen
Elk vindt er naar zijn wensch
Hoewel de rijkste mensch
Als d'arme burgersklas
Als ook de werkmans klas
't is eender waar 't is hier of daar
op straat of op boulvards
Winkels met heele hoopen
Marchands die alles verkoopen
Die 't volk gedurig stropen
Met hunne schoone taal
Maar schoonste is in Oostende
Ze draaien zonder ende
En dansen allemaal
In die groote zaal

Refrein
L'homme de fer die grooten beer
men ziet daar apen leeuwen schreeuwen
't gymenas door 't vrouwen ras
Zij rijden daar te peerde 't is naar eerste klas
Men ziet er dames, heeren, burgers, boeren
Menschen en wilde dieren maken toeren
" En heel de Cirk is opgepropt met hoeren "

Men vindt in die barak
Artisten rap en zwak
Den olifant z'en snuit
Hij trekt hem 4 meters uit
Hij die pakt Jan sans peur
en slaat hem tegen den meur .
En sacernon dat groot kanon
Sloeg hij tegen t'plafon
Het viel op d'olifanten
Die liepen langs alle kanten
Er kwamen twee fizanten op een paard gereen
Zij vliegen door de ringen
Terwijl de paarden springen
Er zijn serieuze dingen in de Cirk te zien

Een meisje rap en zwak
Zat op n'en grooten tap
En met een wip ze vloog
Wel twintig meter hoog
Ze zwaaide in de lucht
Dat was ne vieze klucht
Zij draaide rond wat een afgrond
De tap viel op den grond
Men zag er dikke billen
Terwijl ze was aan 't drillen
Zij draaide op een spille van een raar machien
Er kwamen daar twee heeren
Om heur te balanceeren
Er zijn serieuze officieren in de cirk te zien

Die naar de cirk wilt gaan
Mag niet te dubben staan
Als gij daar eens wilt zien
Hoe zij te peerde rien
Zij dansten voor 't publiek
op maat van 't muziek
Geloof mij vrij dat groot gerij
Dat vloog op een twee drij
Maar ge moet wel opletten
Als gij u komt neer te zetten
Want daar zijn piekpoketten

Die op hun gemak
Staan draaien en staan keeren
Om u mee t'amuzeeren
Intusschen chamuteeren
Z'uw geld in hun zak .

Ik weet niet of het er allemaal goed op staat . Als ge het mij vraagt dan meen ik dat alles aan mekaar hangt met haken en ogen .

o
o o

En om te sluiten , een liedje voor de Sassenaars . Over wie het gaat weet ik niet , en moest ik het weten , 'k zou het nog niet zeggen . Trouwens , op het Sas zullen het toch weten .

DEN BLEKERSBAAS

Er is iets gebeurd al op het Sas ,
zoo dicht al bij een waterplas .
Een staminet al bij de vaart
Waardat men speelde met de kaart
Daar kwam er eene bleekersbaas
Die altijd jaagde op een aas .
Hij was de vriend van de bazin
uit aller liefde door hem bemind .

Refrein
Den bleekersbaas dien viezen apotheker
Allemaal het volk die kwam daarover spreken
Omdat hij was geloopen in 't springsas .
Zij speelden met de kaarten
En het was potje pas

Ging hare man al naar de stad.
Den bleekersbaas zoo slim en plat
keek naar het dak al van het huis,
die staat daar recht over de sluis .
Er ging een vlaggetje in de lucht
en dan begon de vieze klucht .
De bleeker met zijn vrouwtje knap
Speelde de kaart al op de trap .

Refrein
Ja dienen man die had hem stil verstcken
Hij had al reeds van die farcen hooren spreken
Een tijd nadien de deure lag op slot,
Ze speelden potje pas en ook klaverzot .

Dat duurde zooveel jaren lang
Dat zij dan waren aan den gang.
Men zei al aan dien braven man
Uw vrouw die trekt een ander plan.
En op een vroege morgenstond
Dat zij zich daar alleen bevond
En dacht mijn man is nu van kant
Het kaartspel ging weer plezant .

Refrein
Wordt geatrapeert men hoort het geheel uw leven
Want in die staat zulke farcen heb misdreven,
En deze vrouw die schend'haar eer en trouw.
Ze kreeg zoovele slagen , ze was zwart en blauw.

Hare man ging seffens naar de wet
en zegt den helft al van zijn bed
'k Heb haar geslegen bijna dood
Het bloed die stroomde gelijk eene goot
Maar nu op een twee drie ,
Zag men een geheele compagnie
Ze bleven daar een weinig staan
En geheel haar pienne was gedaan.

Refrein
Maar dien man die is dan weggeloopen
Geheel onbevreest al door een gat gekropen,
En deze vrouw die daarover reclameerd
Ik heb het u gezeid, het is een liedje weerd .

Dat is nu wel een goede raad
Van aas te schenken op de straat .
Blijf liever op uw zelfde nest,
Dan gaan de zaken opperbest.
En hebt ge nog een goede vriend
En toch daarmee niet zijn gediend
Want zulk een spel gaat niet vooruit.
De kraaien brengen het zelve uit .

Refrein
Maar dienen man die moest dat huis nu verlaten
Hij werd aanzien langs wegen en langs straten
omdat hij goot met zijn gieter geheel plezant
Al dat schoon bleekwater op een vreemde kant .

A M E N E N U I T

OPGAVE VAN DE LIEDEREN NEERGEPEND DOOR ALICE SINAEVE

Blz.	
1	De gescheurde broek
3	Van het nonnetje
5	Het meisje
7	Den ongelukigen soldaat
9	Arme wees
12	Het stervende weezekind
14	Oscar Goethals
19	De stervende jongeling
21	De verlaten jongedochter
24	De twee geliefden
26	De waterplas
29	Liefdeverdriet
32	Stervend meisje
35	De droeve jacht
38	Getrouwd op zijn sterfbed
40	Gemarteld meisje
43	Broederhaat
46	Constant en Constance
51	Droevig lied
54	Van Zuid Carolina
56	Stephanieke
58	Charlotte
60	De jaloerscheid
67	De brandende schuit
69	Zes visschers
71	Ferdinandus en Lucia
75	Mobil en Ida
79	Onder de rozen
81	Treurig lied
82	Voor de traaljen
84	Hoe schoon toch is het leven
86	Achter de muziek
89	De welgezinde soldaat
92	Moord van een soldaat
94	De kanonier in het gevang
97	De vagebond van Brussel
99	Ons eerste kind
102	Aandenken
103	Mee op zee
106	Ik ben voor het ongeluk geboren
108	De koopman van S.Niclaas
111	Vertrek en wederkomst
113	Richard en Melanie
117	Lied van de pap
120	De verleider
125	Het kasteel van Antwerpen
127	O lieve leen

129 De voerman
136 De vermoorden
139 Moord te Eerneghem
142 De desserteur
147 Het bedelende kind
149 St. Godelieve
157 Jan van Aalst
165 Genoveva
174 De valsche liefde
177 Het jagertje
180 Mijn herderinne
182 Het klooster van Sint Arjaan
183 Felix en Amelia
188 Het meisje
191 Emerence
193 Eene stervende moeder
195 Bertha de verlatene
197 Waakt op uw hert Madeleine
199 De zinnelooze vrouwe
202 De dobbelaar
204 Mijn Allexander
206 Uit vreijen
208 Moord op een soldaat
210 Rozalia
217 De timmerman van Keulen
224 De biechte
227 De valsche luitenant
231 Beklag van Isidoor
233 Klachtlied
235 T'is de liefde
237 De arme weduwe
239 De bende Pollet
242 Lieve Constant
244 Moorde te Clemskerke
247 Het vliegmachien
249 Zonder ouders
251 De onplichte dochter
253 Alfons en Dalia
260 Voor t'Ongeluk geboren
262 Het verlaten kind
264 Het arme knaapje
266 Moord te Dadizeele
268 Geef mij een man
270 Twee Blankenbersche sloepen
273 De schipper
275 O die vlooien
277 Op de zee
279 De stervende moeder
282 Lena en Victor
286 Het stervende kind

288 Twee weeskinderen
292 Het kind van de dronkaard
295 Een meisje die moest gaan varen
297 De verlatene wees
300 k'zie hem geeren
302 Moord te Ingelmunster
304 Moord te Dadizeel
307 Theophil
312 Moord van de Conterdam
316 Lied van den Orlog
312 De vlucht van het Duitsche leger en de vrouwen met hun afgesneden haar
321 De Vogelpiek
323 Het klooster
325 Het weeze kind
328 Het bedrogen meisje
329 Het verlaten kind
333 Irma
335 Herinnert U
336 De Meid van de straat
338 Het plekje bij de molen

TCTCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTC
TCTCTCTC
TCTCTC
TCTC
TC

I N H O U D L I E D J E S

++++++++++++++++++++++++++

LIEDJES 1

HULDE AAN ONZE KAMPIOENEN 3
Leve Cyriel van Hauwaert 4
Hulde aan Odiel De Fraeye 5

BEDROGEN MEISJES 6
Ik ben voor 't ongeluk geboren 7
Bertha de Verlatene 9
De Verleider 10
Het jagertje 12
Collectie mansnamen 14
Het nonnetje 15
Voor de traaljen 16

MANNENKLACHTEN 16
Den ongelukkigen soldaat 17
Mijn Octavie 19
De Statie 20
O, die vlooien 21

HET VLIEGMACHIEN 22
Het nieuw lied der Vliegmachien 23
De vreeselijke luchtramp te Steene bij Oostende 24

MOORDLIEDEREN 26
Dubbele moord te Oostende 26
Moord op de Eide te Clemskerke 28
Drame der Jaloezie te Clemskerke 30
Men jaagt op het ene en vindt het andere 33
Moord uit Jaloezie 35
Moord van de Conterdam 36
Drama te Oostende 38
Vreeselijke moord of de in stukken gesneden vrouw 39
Stuk gesneden vrouw te Brugge 40
De bende Pollet 41

...../.....

VISSERSLIED 42
De zeevisscher 44
Visschers Wee 45
Twee Blankenbersche sloepen 47
Vergaan van de Westhinder 48
Vaarwel Visschersleven 49
Op zee 50
Zes Visschers 51
Zeemanslied 52
De brandende schuit 53

OVER DE MODEPOPPEN 54
De modepoppen 56
De nieuwe vrouwenhoed 57
De broekrok 58

BERTINO 59
Gerantsoeneerd 60
Fluitjesmelk , Fluitjesbier 61
Hoera het goeie bier 62
Op de vischmarkt 63
Onder de Tettebrug 63
Na de oorlog 64
Op de foor 65

VARIA 67
Zij die niet slapen 68
Volkslied van Jan Breidel 70
Tranchéelied 71
Marie Planché 72
Schaare-sliep 73
De Cirk 74
De Bleekersbaas 76

OPGAVE VAN DE LIEDJES NEERGEPEND DOOR ALICE SINAEVE 77

TCTCTCTCTCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTCTC
TCTCTCTCTC
TCTCTCTC
TCTCTC
TCTC
TC

Watzienkikbliedatuutis